DARÜLELHAN MECMUASI

ÖZEL EK
Güfte Mecmuaları

Sayı: 13 | Bahar 2022 MÜZİKOLOJİ VE MÜZİK KÜLTÜRÜ DERGİSİ 6 Aylık Süreli Yayın

Fatih Millet Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazması Güfte Mecmuaları

NURİ ÖZCAN

DARÜLELHAN MECMUASI

Müzikoloji ve Müzik Kültürü Dergisi
Sayı: 13 (Güfte Mecmuaları Özel Eki) | Bahar 2022

ISSN 2587-098X

Darülelhan Mecmuası, T.C. Kalkınma Bakanlığı tarafından kabul edilmiş olan "Tarihi Türk Müziği Araştırmaları ve Multimedya Arşivi (OMARŞİV)" projesi kapsamında yayımlanmaktadır.

OMAR Adına Sahibi
Gönül PAÇACI TUNÇAY

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Ö. ALKAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Enis TOMBUL

Yayın Kurulu
Gönül PAÇACI TUNÇAY
Hikmet TOKER
Enis TOMBUL

Editör
Selma HACIOSMANOĞLU

Düzelti
Lebriz GÜNER GUNCA

Grafik Tasarım
Enis TOMBUL

Kapak Görseli
Fatih Millet Kütüphanesi AEMNZ736, 43b

İletişim
İstanbul Üniversitesi Osmanlı Dönemi Müziği Uygulama ve Araştırma Merkezi [OMAR]
Mirgün Köşkü, Tebdil Eskisi Sokak, No. 6
Emirgân/İstanbul
0212 277 40 87
omar@istanbul.edu.tr
http://osmanlimuzigi.istanbul.edu.tr

istanbuluniomar istanbuluniomar istanbuluniomar omarsiv

Basım Yeri
Maviay Ofset Etiket Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti.
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi Giriş Kat (1BF2)
Topkapı/İstanbul

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

© İÜ OMAR, 2022

Fatih Millet Kütüphanesi'nde Tespit Edilen Türkçe El Yazması Güfte Mecmuaları Üzerine Yapılan Katalog Çalışması

Nuri ÖZCAN

El yazması güfte mecmualarının mahiyeti, muhtevası ve özellikleri konusuna, *Darülelhan Mecmuası*'nın geçen sayısındaki makalemde[1] yer vermiş; bu mecmuaların musiki tarihimizde ve musiki repertuvarımızdaki önemi üzerinde durmuştum.

Bu yazımız, İstanbul Fatih'teki Millet Kütüphanesi'nde tespit ettiğimiz, Türkçe el yazması güfte mecmualarının tanıtımı çerçevesinde olacaktır. Geçen sayıdaki makalemizin sonunda, söz konusu mecmuaların muhtevasını tespitte takip edilen esaslarla ilgili bilgiler, maddeler hâlinde sıralanmıştı. Şimdi burada, bu bilgileri biraz daha detaylandırarak tekrar hatırlatmanın faydalı olacağını düşünüyorum:

1. Birinci paragrafta, mecmuanın fizikî tavsifi yapılmış, varsa istinsah kaydı belirtilmiş; istinsah kaydı bulunmayan mecmualar için ise mecmua içerisindeki bazı tarih kayıtları, bestekâr ve güfte sahiplerinin isimleri yahut diğer birtakım ipuçlarından hareket ederek tahminî bir yazım dönemi veya yüzyıl tespiti yapılmıştır.

2. İkinci paragraf, mecmuanın musiki repertuvarı bakımından muhtevasının, varsa musiki ile ilgili bilgilerin yer aldığı bölümdür. Bu bölümde musikinin dışındaki konulardan söz edilmemiştir.

3. Üçüncü paragraf, ikinci paragraftaki ana başlıkların açıklandığı, mecmuanın musiki muhtevası hakkında geniş bilgilerin verildiği bölümdür. Bu bölümde, formları belirtilmiş olan musiki eserlerinin makamlarının ve (varsa) bestekârlarının isimlerine yer verilmiştir. Bestekâr isimleri, metinde geçtiği şekliyle -nisbeleri ve lakapları aynen alınmak suretiyle- yazılmıştır (Mesela Hânendebaşı Mustafa Ağa, Kırımî İbrahim Ağa, Piyâlepaşa Hatîbi Osman, Kürkçü Zaharya, Çultutmaz Mehmed Ağa vb.). Ayrıca isim benzerliğinden dolayı bazı bestekârların isimlerinin karıştırılmaması için isimlere […] ile açıklık getirilmiştir. Makam isimlerinde de metne sadık kalmaya özen gösterilmiştir (Mesela zâbil, zilkeş vb.). Makam ve bestekâr isimlerinin sıralanmasında alfabetik yöntem kullanılmıştır.

4. Dördüncü paragraf ise, mecmuada musiki muhtevası dışında yer alan, muhtelif konulardaki manzum ve mensur eserlerin belirtildiği bölümdür. Özellikle düzenli güfte mecmuaları dışındaki mecmualarda karşılaşılan bu muhteva da kültür tarihine ciddi derecede katkılarda bulunabilecek bilgilere kaynaklık etmesi bakımından son derece önemlidir. Düzenli güfte mecmualarının tanıtımında, bu son paragrafın yer almaması tabiidir.

1. Nuri Özcan, "El Yazması Güfte Mecmuaları Üzerine Bir Çalışma," *Darülelhan Mecmuası* 12 (Güz 2020): 16-19.

MİLLET KÜTÜPHANESİ (ALİ EMÎRÎ-MANZUM)

No. 546

v. 1a

v. 1b-2a

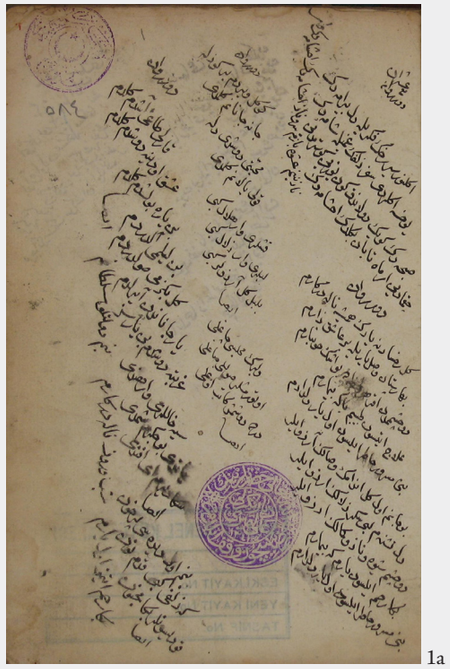
Kahverengi renkli, miklaplı meşin bir cilt içerisinde, değişik ölçülerde, 62 yapraktır. Saman rengi, âharlı, kenarları sonradan tamir görmüş ince kağıtlara; nesih ve rika ile iki ayrı elden yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın 18. yüzyılın ilk yarısına ait olduğu tahmin edilmektedir.

Mecmuada dinî eser olarak ilahiler ve nevâ makamında bir tesbih bulunmaktadır.

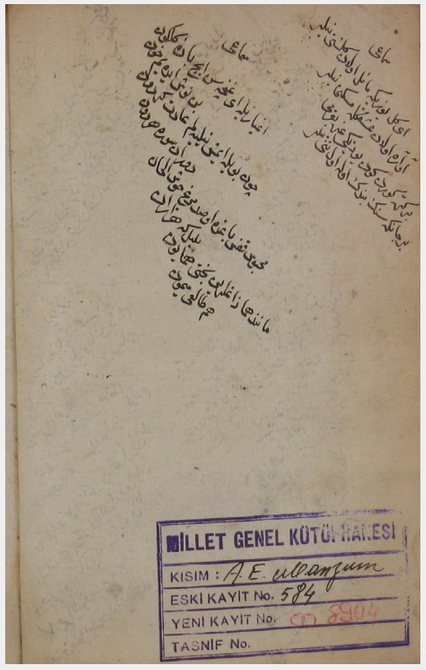
Acem, acemaşîrân, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselik, bûselikaşîrân, çârgâh, dügâh, eviç, hisâr, hüseynî, ırâk, mâhur, muhâlif, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyerbûselik, nevâ, nevrûz-acem, nikrîz, nişâbûr, pencgâh, râst, rehâvi, sabâ, segâh, şehnâz, uşşâk, uşşâk-sünbüle, zilkeş makamlarında eserlerin bulunduğu yazmada bestekâr olarak Dede, Dervîş Mûsâ, Hâfız Post, Hatîb-i Buhârî, İmâm, Küçük Müezzin, Müezzin Çelebi isimleri görülmektedir.

Mecmuada ayrıca Abdullah, Abdülazîzî, Abdülhay, Abdürrahîm, Âbidî, Âcizî, Adlî, Akşemseddîn, Bahârî, Bükâî, Cemâl-i Halvetî, Dervîş, Dervîş Nesîmî, Eşrefoğlu Rûmî, Fethî, Firâkî, Gafûrî, Gülşenî, Habbeî, Hâfız, Hayâlî, Himmet, Himmetî, Himmetzâde Abdî, Hulûsî, Hüdâyî, Hüsâmeddîn-i Uşşâkî, İkbâlî (Sultan Mustafa), İzzî, Kenzî, Mahvî, Medhî, Merkezî, Molla (Mevlânâ), Muhyî, Muhyiddîn-i Arabî, Nahîfî, Nakşî, Nazîf, Nazîm, Nazmî, Niyâzî, Nizâmî, Nûrî, Rızâî, Seyyid Nizâmoğlu, Sezâyî, Süleyman, Şems-i Tebrîzî, Şeyh Süleyman, Şeyh Sünbül, Tabîb, Vâlî, Yahyâ, Yûnus ve Zeynelâbidîn'den gazel, nutuk, ilahi, na't şekillerinde manzumeler bulunmaktadır.

No. 584

1a

1b

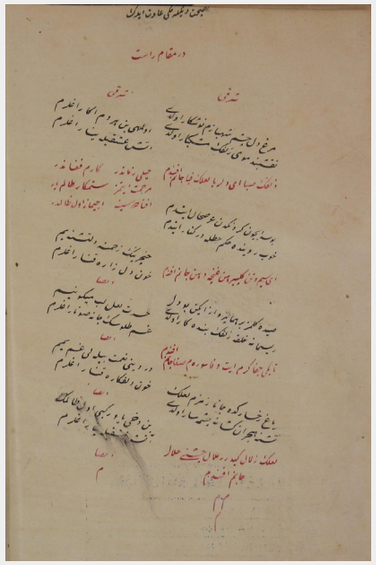
Kapakları bez üzeri kâğıt kaplı, sırtı vişneçürüğü renkli meşin bir cilt içinde 202x130 mm ölçüsünde, 65 yapraktır. Saman rengi, orta kalınlıkta, âharlı kağıtlara; çeşitli ellerle talik, rika ve nesih ile yazılmıştır. Varak numaralandırılmalarından, aradaki bazı yaprakların eksik olduğu anlaşılmaktadır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın 18. yüzyılın ilk yarısına ait olması kuvvetle muhtemeldir.

Din dışı ve dinî eserlerin görüldüğü yazmada semailer ve şarkılar fasıl başlıkları altında yer almakta, ilahilerde ise böyle bir düzenleme görülmemektedir.

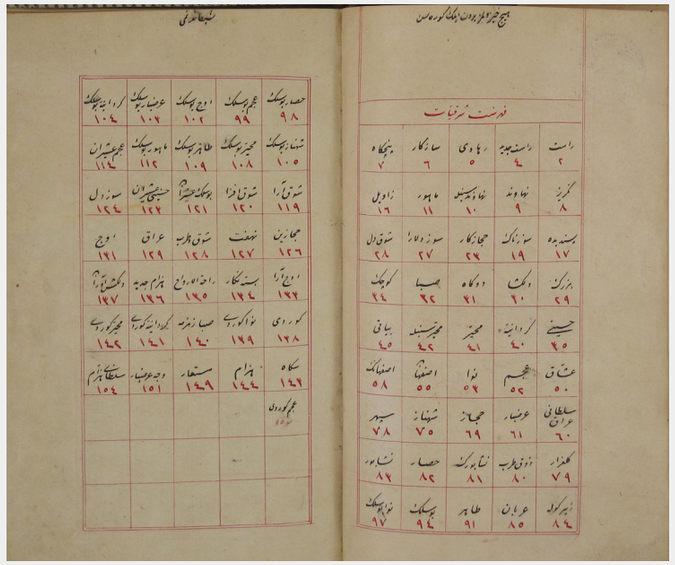
İlk 21 varakta bulunan aşîrân, babatâhir, mâhûr, nikrîz, nişâbûr, râst, rehâvî, segâh, şehnâz ve uzzâl makamlarındaki semai ve şarkılarda bestekâr olarak sadece Eyyûbî Mehmed Çelebi ve Tosunzâde isimlerine rastlanmakta; acem, acemaşîrân, arazbâr, bûselik, eviç, hisâr, hüseynî, hüseynîaşîrân, muhâlif-i ırâk, muhayyer, nevâaşîrân, nikrîz, segâh ve uşşâk makamlarındaki ilahilerin bestekârları ise belirtilmemektedir.

Mecmuada ayrıca Abdî, Âlî, Ârifî, Arzî, Azîz Efendi, Bahâyî, Bâkî, Cenânî, Cevrî, Dervîş Behzad, Derviş Fasîh, Edîb, Emrî, Enîs, Eşrefoğlu, Fuzûlî, Güftî, Hâfız, Hâfız-ı Şîrâzî, Hatîb, Hayâlî, Itrî, İffetî Mehmed, İrfânî, İsmetî, Lâmiî Çelebi, Nâbî, Nâilî, Nazmî Çelebî, Nedîm, Neşâtî, Niyâzî, Nizâmî, Osman Efendi, Örfî, Reşîd, Riyâzî, Rûhî-i Bağdâdî, Sâbit, Sâbir Mehmed, Sabrî, Sâdıkî, Sâib-i Tebrîzî, Seyyid Nesîb, Sırrî, Siyâhî, Şehrî, Şemsî, Şeyh Sa'dî, Tayyibî, Vehbî, Veysî'den gazel, kaside, ilahi, medhiye, tarih manzumesi, kıt'a, müfret, nazire, rubai, tahmis, terkib-i bend, na't şekillerinde manzumelerin yanı sıra çeşitli hilye metinleri, dualar ve bazı hesaplamalar da bulunmaktadır.

No. 594

1b

229b-230a

Siyah renkli meşin bir cilt içinde, 216x138 mm ölçüsünde, 243 yapraktır. Açık sarı renkli, âharlı ve ince kalınlıkta kağıtlara; bir ve iki sütun hâlinde talik ile yazılmıştır. İki kısımdan müteşekkil olan mecmuanın her kısmının başında birer makam fihristi mevcuttur. Varak numaralandırılmalarından, 1. kısmın son 8 yaprağının; 2. kısımdaki fihristin ise başlangıç kısmının eksik olduğu anlaşılmaktadır. Her iki kısmın sayfalarının "…b-…a" varaklarının üst kısmında birer mısra hâlinde, birbirini tamamlayan atasözü ifadeleri yer almaktadır. Mecmuanın makam başlıkları altındaki çoğu bölümünde çeşitli manzumeler yer almakta, musiki eserlerine ise az rastlanmaktadır. Mecmuanın 2. kısmında, Zâkirbaşı Şikârîzâde'nin 1247'de vefatına dair bir kayıt bulunmaktadır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın 19. yüzyılın ikinci yarısına ait olması muhtemeldir.

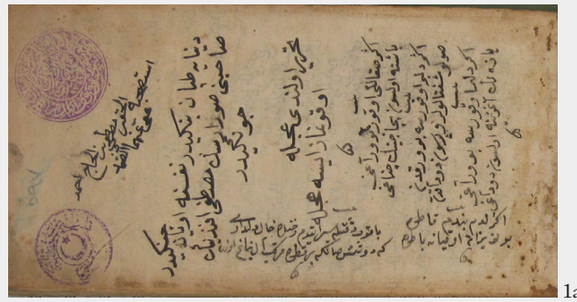
Mecmuanın 1. bölümünde şarkılar ve bazı ilahiler; 2. bölümünde ise ilahiler, bazı şarkılar ve birer adet tesbih ve na't yer almaktadır.

Acemaşîrân, acembûselik, arabân, arazbâr, arazbârbûselik, bayâtî, bestenigâr, bûselik, bûselikaşîrân, bestenigâr, dilkeşhâverân, eviç, eviçbûselik, gerdâniye, gerdâniyebûselik, hicâz, hicâzkâr, hisârbûselik, hüseynîaşîrân, hüzzâm, ırâk, mâhûr, muhayyerbûselik, muhayyersünbüle, nevâbûselik, nihâvend, nühüft, pesendîde, râst, râst-ı cedîd, rehâvî, sûzinâk, sûzidil, şehnâz, şehnâzbûselik, şevkârâ, şevkefzâ, şevkutarâb, tâhir, tâhirbûselik ve uşşâk makamlarında şarkıların; acemaşîran, acembûselik, bûselik, bûselikaşîrân ve uşşâk makamlarında ilahilerin yer aldığı 1. kısımda şarkı bestekârları olarak Abdullah Ağa [Şehlevendim], Giriftzen İbrahim Efendi, Hâfız, Hayâlî Saîd Efendi, Humbaracı İzzet, Kemânî Ali Ağa, Kemânî İbrâhim, Nu'man Ağa ve Zekî Mehmed Ağa gibi isimler kaydedilmiş, ilahilerin bestekârları ise zikredilmemiştir.

Mecmuanın 2. kısmında acem, arazbâr, arazbârzemzeme, bayâtî, bestenigâr, dilkeşhâverân, eviç, hicâz, hisâr, hüseynî, ırâk, ısfahân, kürdî, mâhur, muhayyer, nevâ, nühüft, pencgâh, pesendîde, râhatülervâh, râst-ı cedîd, rehâvî, sabâ, segâh, şehnâz, şevkutarab ve uşşâk makamlarında ilahiler yer almış, bestekâr olarak sadece Dede ve Akbaba İmamı isimleri zikredilmiştir. Isfahân, ısfahânek ve nevâ makamlarındaki şarkıların bestekârları olarak da Hâfız ve Kemânî Ali Ağa isimleri kaydedilmiştir.

Mecmuada musiki eserlerinin yanı sıra 1. kısımda beyit, gazel ve kaside; 2. kısımda ise tarih manzumesi, beyit, gazel, kaside ve kıt'a şekillerinde manzumeler ve bazı fevâid kayıtları yer almaktadır. Mecmuada görülen bu manzumelerin şairleri şunlardır: Âtıf, Aynî, Âşık Yûnus, Bâkî, Behzâd, Cevdet, Es'ad, Fâzıl, Fehîm, Fenâyî, Fethî, Fıtnat, Gâlib, Hakkî, Halîm, Hasîb, Haşmet, Hüdâyî, Hüsnî, İlhâmî, İzzet, İzzet Molla, Kadrî, Nâbî, Nakşî, Nûrî, Nazîf, Nazîm, Nedîm, Nef'î, Neş'et, Pertev, Râgıb Paşa, Râsih, Refîa, Reşîd, Rûhî, Rüşdî, Sâbit, Sâlim, Sâmî Şeydâ, Sezâyî, Şem'î, Üftâde, Vâsıf, Vâsıl, Vecdî, Vehbî ve Zekâyî.

No. 597

1a

89b

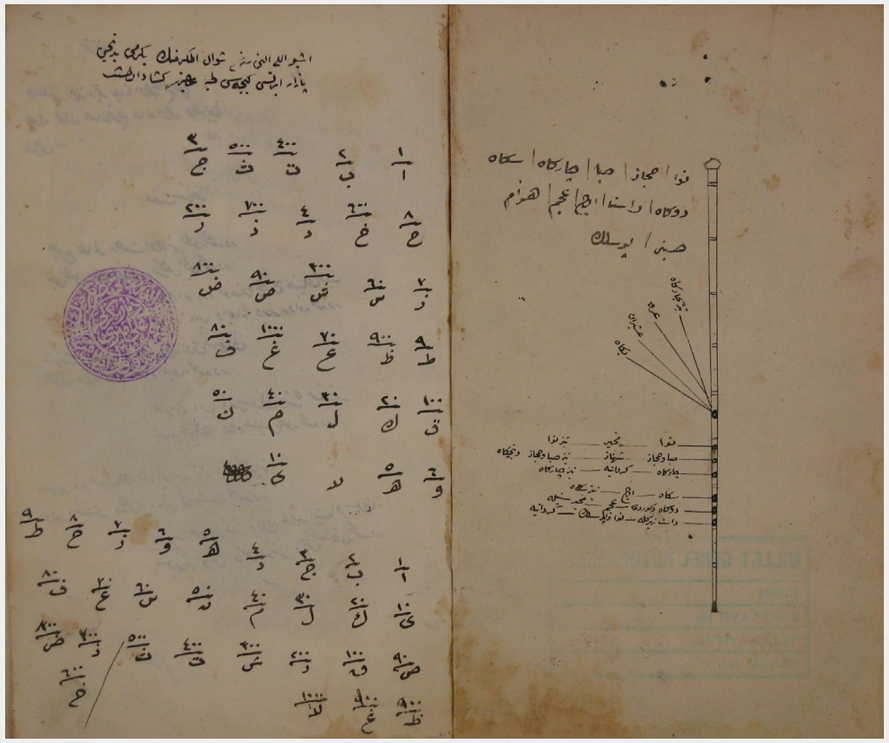
Siyah renkli meşin bir cilt içinde, 101x200 mm ölçüsünde, 88 yapraktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara; nesih ve rika ile iki ayrı elden yazılmıştır. Mecmua 1149 (M 1736) yılında Mustafa b. el-Hâc Ahmed tarafından istinsah edilmiştir.

Mecmuada şarkılar yer almaktadır.

Acem, bayâtî, hicâz, ırâk, muhayyer, sabâ, segâh ve uşşâk makamlarında eserlerin yer aldığı yazmada bestekâr ismine rastlanmamaktadır. Sayfa kenarlarına kaydedilen şarkıların bir kısmının makamları belirtilmiştir.

Mecmuada ayrıca Âşık Ömer, Gevherî, Kâtib, Kâtiboğlu, Kâtibî, Kayıkçı Mustafa, Köroğlu, Levnî, Mecnûnî, Seyyid Yâroğlu, Vehbî'den türkü, türkmanî, tekerleme, kıt'a, müstezat, semai şekillerinde manzumeler de bulunmaktadır.

No. 598

1b-2a

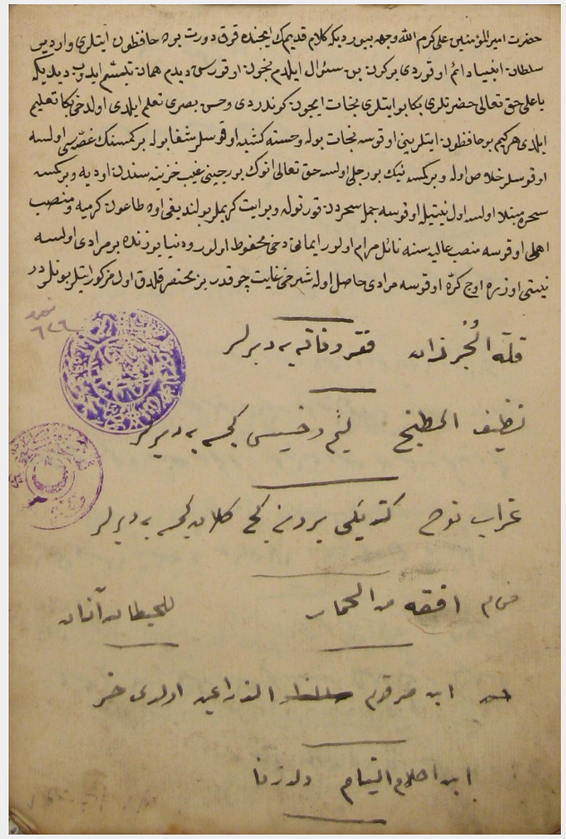
Kahverengi meşin bir cilt içinde, 212x136 mm ölçüsünde, 49 yapraktır. Açık sarı renkli, âharlı, ince kağıtlara; rika ile yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın ortalarında, "çâkerlerinin lihye tarihi: 1256" kaydına rastlanmaktadır. Mecmuanın 19. yüzyılın ortalarında istinsah edilmiş olması muhtemeldir.

Çoğunlukla şarkıların yer aldığı mecmuada iki adet ilahi de yer almakta, ayrıca eserin ilk sayfalarında ney sazının perdelerini gösteren bir şekil ile "hafif" usûlünün darblarını gösteren bir tablo bulunmaktadır.

Acemaşîran, aşîran, arazbâr, bayâtî, bestenigâr, bûselik, bûselik-muhayyer, eviç, ferahfezâ, hicâz, hicazkâr, hisârbûselik, hüseynî, hüzzâm, ısfahân, mâhur, muhayyer, muhayyerkürdî, müsteâr, nihâvend, nühüft, râst, sabâ, sabâ-kürdî, segâh-mâye, şehnâzbûselik, şevkefzâ, şevkutarab, tâhir makamlarında şarkıların görüldüğü mecmuada bestekâr olarak sadece Arabzâde, Emîr Ağa, Eyyüp Hatîbi, İsak, Sultan Selîm Hân, Zekî Mehmed Ağa gibi isimlere rastlanmaktadır. Muhayyer ve şevkutarab makamlarındaki ilahilerin ise bestekârları zikredilmemiştir.

Yazmada ayrıca Âzim-i Atîk, Fıtnat, Hüznî, İrfân, Nâbî, Nef'î, Nesîmî, Pertev, Râgıb, Reşîd, Rûhî-i Bağdâdî, Salâhî, Sezâyî, Şem'î, Vâsıf, Vehbî gibi şairlerden gazel, rubai, nazire, kaside, mersiye, kıta, nutuk, methiye, tahmis, muamma şekillerinde manzumelerle Arapça ve Farsça beyitler bulunmakta; son kısımlarda ise çeşitli hesaplamalar görülmektedir.

No. 626

1a

Kahverengi meşin bir cilt içinde, 143x211 mm ölçüsünde, 79 yapraktır. Saman rengi, âharlı, ince kağıtlara; muhtelif ellerle talik, rika ve nesih ile yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan ve içerisinde 1110, 1120, 1130 yıllarına ait tarih kayıtlarına rastlanan mecmuanın, 18. ve 19. yüzyıllarda teşekkül ettiği tahmin edilmektedir.

Mecmuanın 74-77. varaklarında ilahiler bulunmaktadır.

Eviç, mâhur, muhayyer, rast, sabâ, segâh ve uşşâk makamlarındaki ilahilerin bestekârları zikredilmemiştir.

El yazmasının diğer kısımlarında Adlî, Bâkî, Belîğ, Çelebizâde Âsım, Es'ad, Eşrefoğlu Fâiz, Fehîm, Hâletî, Haşmet, Hâzik, Hüsrevî, İzzet Ali Paşa, Kemalpaşazâde, Nâbî, Nahîfî, Neş'et, Nüzhet, Rahmî, Ratîb Ahmet Paşa, Sâbit Sabrî, Sâbit, Şâkir, Şehrî, Şeyh Gâlib, Şeyhülislâm Yahyâ, Vâsıf-ı Enderûnî, Vâsıf İsmâil, Vecdî ve Vehbî'den Türkçe; Ebû Nuvâs, Ebû Temmâm, Hassan b. Sâbit, İbn-i Rûmî, Sa'dî, Zemahşerî'den Arapça ve Farsça beyitler, ayrıca çeşitli tarih manzumeleri ve muammalarla bazı hadis metinlerine de rastlanmaktadır.

No. 629

1b-2a

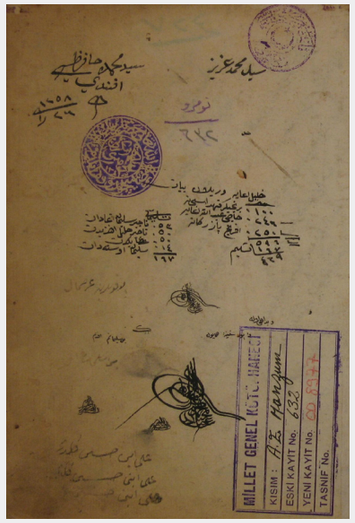
Kahverengi meşin bir cilt içinde, 207x130 mm ölçüsünde, 83 varaktır. Saman rengi, âharlı, yıpranmış orta kalınlıkta kâğıtlara; nesih ve talik ile iki ayrı elden yazılmış, sonradan çeşitli ellerle pek çok ilaveler yapılmıştır. Varak numaralandırmalarından, varakların eksik olduğu ve yeni düzenlemeler esnasında karışık bir şekilde ciltlendiği anlaşılmaktadır. Mecmuada musiki eserleri fasıllar hâlinde yazılmış ise de boş bırakılan bazı fasıl başlıklarının altları çeşitli manzumelerle doldurulmuştur. İstinsah kaydı bulunmayan ve içerisinde 1148, 1152, 1198 gibi tarih kayıtlarına rastlanan mecmuanın, 18. yüzyılın ikinci yarısı ile 19. yüzyılın başlarına ait olması muhtemeldir.

Dinî bestelerin bulunduğu mecmuada ilahiler ve bir adet tevşihin yanı sıra bir adet de şarkı yer almaktadır.

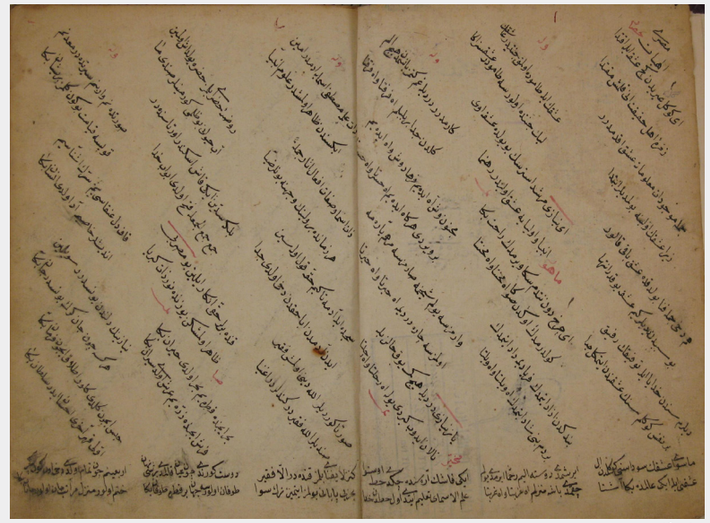
Acem, acemaşîrân, arazbâr, babatâhir, bayâtî, bûselik, bûselikaşîrân, çârgâh, eviç, gerdâniye, hüseynî, hüseynî-aşîrân, hisâr, ırâk, kürdî, mâhur, muhayyer, muhayyer-hüseynî, nevâ, nevâsünbüle, sabâ, segâh, uşşâk makamlarında ilahiler ile rast makamında bir tevşih ve kürdî makamında bir şarkının yer aldığı yazmada bestekâr olarak sadece Dede, Hâfız, Hâfız Post, Halîfezâde, Hasanefendizâde, Kadrî, Küçük İmam, Na'lî ve Receb isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuada ayrıca Âşık Yûnus, Dervîş Ahmed, Eşrefzâde, Gafûrî, Hüdâyî, Niyâzî-i Mısrî, Mürîdoğlu, Rûşenî, Sinân Ümmî ve Şemsî'den tesbih, ilahi, kaside, nutuk, ta'rîf, nazire şekillerinde manzumelerle bazı ilaç tarifleri, Arapça dualar ve tarih kayıtları da görülmektedir.

No. 632

1a

1b-2a

Kapakları açık mor renkli kâğıtla kaplanmış mukavva, sırtı siyah renkli bez bir cilt içinde, 211x152 mm ölçüsünde, 102 yapraktır. Açık saman renkli, âharlı, kalın kâğıtlara; rika ile yazılan son 4 varak dışında nesih ile yazılmıştır. Sonuna doğru bazı varakların eksik olduğu; varak 1a'da "Seyyid Mehmed Hâfız Efendi 1258", varak 97b'de "1242" ve eserin sonunda "Kal'a-i Sultâniyeli Tahmisçizâde Derviş Ali hediyesidir." gibi kayıtlara rastlanan mecmuada istinsah kaydı bulunmuyorsa da eserin 19. yüzyılın ortalarına ait olması muhtemeldir.

Mecmuada dinî beste olarak ilahiler ve na'tlar bulunmaktadır.

Yazmada acem, acemaşîrân, arabân, arazbâr, aşîrân, bayâtî, bestenigâr, bûselik, çârgâh, dügâh, eviç, ferahnâk, hicâz, hisâr, hüseynî, hüseynîaşîrân, hüzzâm, ırâk, ısfahân, kûçek, mâhur, muhayyer, muhayyerbûselik, muhayyersünbüle, nevâ, nevâ-uşşâk, nikrîz, nişâbur, nühüft, nühüft-nevâ, râhatülervâh, rast, rehâvî, sabâ, segâh, segâh-mâye, segâh-müsteâr, sünbüle, şehnâz, şevkutarab, uşşâk ve uzzâl makamlarında eserler yer almakta ancak bestekâr isimlerine rastlanmamaktadır.

İlk 26 varakta, sadece Niyâzî-i Mısrî'nin manzumelerinin yer aldığı mecmuada ayrıca Abdurrahîm-i Tirsî, Ali Rıza es-Sa'dî, Ârif, Bahri, Bâkî, Câvid, Esrârî, Es'ad, Eşrefoğlu, Fâik, Fasîh, Fazlî, Fehîm, Fıtnat, Fuâdî, Fuzûlî, Gâlib, Hasbî, Hayretî, Hüdâyî, İbn-i Neccâr, İffet, İlhâmî (Sultan Selim Han), İsmail Hakkı Bursevî, İzzeddin, İzzî, Kâmî, Makâlî, Merkezî, Meşâmî, Mîr Fâzıl, Molla Üftâde, Nâbî, Nahîfî, Nâili, Nazîm, Necîb, Necîbzâde, Nedîm, Nef'î, Nihânî, Peyâmî, Râgıb, Râmiz Paşa, Rızâ, Rûhî, Sâbit, Sadrî, Saîd, Seyfî, Seyyid Fakîrî, Sezâyî, Sultan Murad Han, Şem'î, Şems-i Tebrîzî, Şerîfî, Şeyh Ali Rızâ es-Sa'dî, Şeyh Cemal, Vâsıf, Yûnus Emre ve Zekâyî'den kaside, gazel, ilahi, na't, mersiye, matemiyye, terci-i bend, müseddes, bend, tahmis, nutuk, nazire şekillerinde manzumeler mevcuttur.

No. 637

1a

18b-19a

Sırtı meşinden ve kapakları kâğıt kaplı mıklepli bir cilt içinde, 190x113 mm ölçüsünde, 109 yaprak-tır.[1] Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara; çoğunlukla iki sütun hâlinde nesih ile yazılmış ancak sonraları farklı kalemlerle nesih, talik ve rika ilaveleri yapılmış olup sayfalara cetvel çekilmiştir. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın, Sultan II. Mustafa'nın (1694-1703) hükümdarlık yıllarında tertip edildiği, Sadeddin Nüzhet Ergun tarafından ifade edilmekte,[2] varak 18b'deki "Beste-i hâce-i zaman olan Derviş Ali el-meşhûr Dede" kaydı da bu ifadeyi kuvvetlendirmektedir. Ancak yapılan bazı ilavelerle mecmuanın 19. yüzyılın başlarına taşındığı görülmektedir. Mecmuada eserler, bir makam düzeni içerisinde fasıllar hâlinde yazılmış ise de aralardaki boş varaklara zamanla birtakım ilaveler yapılmıştır.

Dinî eserlerin derlendiği mecmuada na't, ilahi, münacat, tevşih, miraciye tevşihi ve tesbihler yer almaktadır.

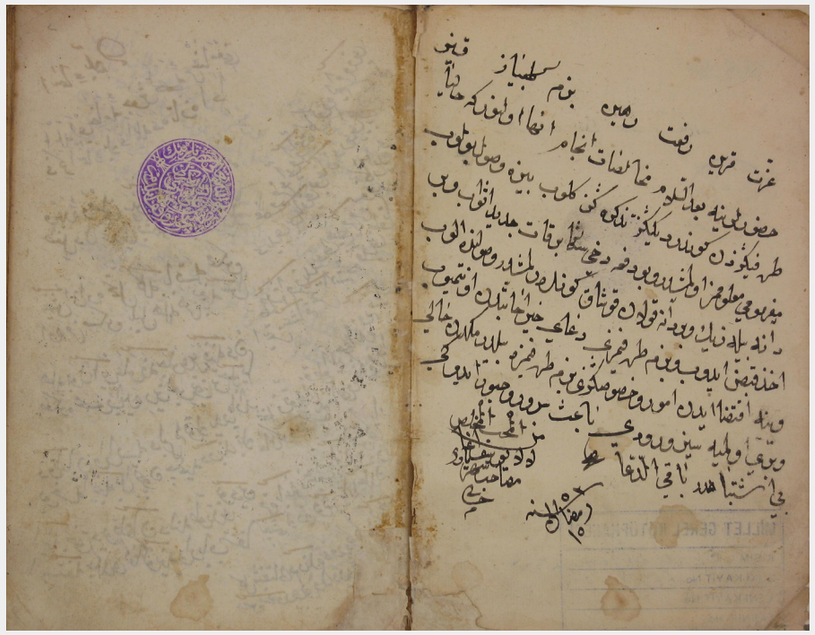
Acem, acemaşîrân, acemkürdî, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bayâtî-nevrûz, bestenigâr, bûselik, dilkeş, dügâh, eviç, eviç-gerdâniye, gerdâniye, hicâz, hisâr, hüseynî, hüseynîaşîran, hüzzam, ırâk, ısfahân, mâhur, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyerbûselik, muhayyersünbüle, nevâ, nevrûz, nevrûz-ı acem, nevrûz-ı arab, nikrîz, nühüft, pencgâh, râhatülervâh, rast, rast-pencgâh, rehâvî, sabâ, segâh, segâh-sünbüle, sultân-ı ırâk, şeddiarabân, şehnâz, uşşâk, uşşâk-kürdî, uzzâl ve vech-i hüseynî makamlarında eserlerin yer aldığı mecmuada Âhenî Mehmed Çelebi, Akbaba İmamı, Attâr Ahmed, Buhurcuzâde, Bursalı Derviş Abdî, Cılız Ali Dede, Cihangîrî Ahmed, Çâylâk Ahmed Efendi, Dede/Derviş Ali Dede, Dırağman Zâkiri Ahmed, Derviş İsmail Efendi, Ebrû, Emîn Efendi, Ebâ Eyyüb-i Ensârî Müezzini Siyâhî Mehmed Çelebi, Eyyüb İmamı Yahyâ Efendi, Goncazâde, Hâfız Kömür, Hâfız Kumral, Hâfız Post, Hatîb Zâkirî Hasan, Hattat Karakız, Itrîzâde, Kazzaz Hasan, Küçük Müezzin, Küçük Nikâbî Ömer, Manisalı Hasan Kenzî, Mehmed Nazmî Efendi, Nalbur Mehmed Çelebi, Na'lçezâde, Osman Dede [Nâyî], Osman Efendi, Recep Çelebi, Sadâyî Efendi, Sağır Kapıcı, Sarı Hâfız, Şehlâ Hasan, Şeyh Hammâd-i Muslî, Sütçüzâde Îsâ Efendi, Uncuzâde Emîn Efendi, Ümmî Sinan Hâfızı, Yûsuf Çelebi, Yuva Ahmed ve Yuvacızâde'nin besteleri görülmektedir.

Mecmuada ayrıca çeşitli tarih kayıtlarına, fevaid kayıtlarına, lügazlara, münacatlara, muammalara ve bazı ilaç tariflerine de rastlanmaktadır.

1. Yazma üzerine bir yüksek lisans tezi çalışması yapılmıştır. Bkz. M. Emin Soydaş, "XVIII. Yüzyıla Ait Bir Elyazması Mecmuada Dînî Mûsikî Gûfteleri" (Marmara Üniversitesi, 2001).

2. Sadeddin Nüzhet Ergun, *Türk Musikisi Antolojisi*, c. 2 (İstanbul, 1943), 791.

No. 643

1b-2a

Kapakları mukavva bir cilt içinde, 217x135 mm ölçüsünde, 48 varaktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara nesih ile yazılmış; sonraları nesih, talik, rika ve divani ile çeşitli ellerce ilaveler yapılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan, içerisinde 1131, 1133, 1152 gibi tarih kayıtlarına rastlanan mecmuanın 18. yüzyılın ortalarına ait olması muhtemeldir. Mecmuanın baş tarafında "Şâir Lisânî'nin hatt-ı destiyledir." ibaresi görülmektedir.

Mecmuada ilahilerin yanı sıra beste, semai, şarkı ve taksimler bulunmaktadır.

Acem, arazbâr, babatâhir, bayâtî, dügâh, eviç, hicâz, hüseynî, ırâk, ısfahân, mâhur, muhayyer, nevâ, rast ve uzzal makamlarındaki ilahilerin bestekârları zikredilmemiştir. Acem, bayâtî, hüseynî, hümâyûn, ırâk, ısfahân, kürdî-aşîrân, nevâ, rast, sabâ, sultânîırâk, segâh, şehnâz, uşşâk makamlarında yer alan beste, semai ve şarkıların bestekârları olarak da sadece Buhûrîzâde ve Teberdâr Sâlih isimlerine rastlanmaktadır.

Yazmada ayrıca Ârif, Âşık Ömer, Âşık Gevherî, Esîrî, Hâfız Rif'at, Hüdâyî, Kâtibî, Kabûlî, Kemalpaşazâde, Lisânî Çelebi, Mısırlı Fasîhî, Mustafa, Nâbî, Nazmî Çelebi, Nûrî, Osmanzâde, Rızâî Çelebi, Rûhî Çelebi, Sa'îd, Seyyid Vehbî, Şukûfî Çelebi, Ulvî Çelebi, Ya'kûb ve Zâhirî'den gazel, murabba, rubai, türkü, türkmanî, kaside, muamma, müfret, beyit, kıta, tesbih, temcid, muamma, dua, na't, şarkı şekillerinde manzumelerin yanı sıra çeşitli mektup metinleri, kıssalar, tezkire suretleri ve muhtelif dua metinleri de bulunmaktadır.

No. 650

1b-2a

Kahverengi, yıpranmış meşin bir cilt içinde, 185x137 mm ölçüsünde, 176 varaktır.[1] Eserin kaleme alındığı saman rengi, âharlı, sonradan tamir görmüş kalın kâğıtlara; nesih, talik ve rika ile çeşitli ellerce yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuada, Dersiâm Şerîf Rüşdî tarafından kaleme alınmış 1250-1260/1834-1844 yılları arasına ait bazı tarih manzumeleriyle birtakım tarih kayıtları ve fevaid kayıtlarına rastlanmaktadır. Mecmuada görülen bu ve benzeri diğer kayıtlar da göz önüne alındığında mecmuanın büyük bir bölümünün 19. yüzyılın ilk yarısında kaleme alındığı tahmin edilebilir. 4-19. varaklar arasındaki kısmın eksik olduğu görülen, muhteva bakımından oldukça zengin olan mecmuanın ilk sayfalarında, baş tarafı eksik bir makam fihristi bulunmaktadır.

Dinî musiki eseri olarak ilahilerin yer aldığı mecmuada bazı tesbihlere ve iki adet de şarkıya rastlanmaktadır. Mecmuadaki ilahiler düzenli fasıllar hâlinde derlenmiş, ancak bazen belirli bir fasıl başlığı altında, farklı makamlardaki eserlerin de yer aldıkları görülmektedir.

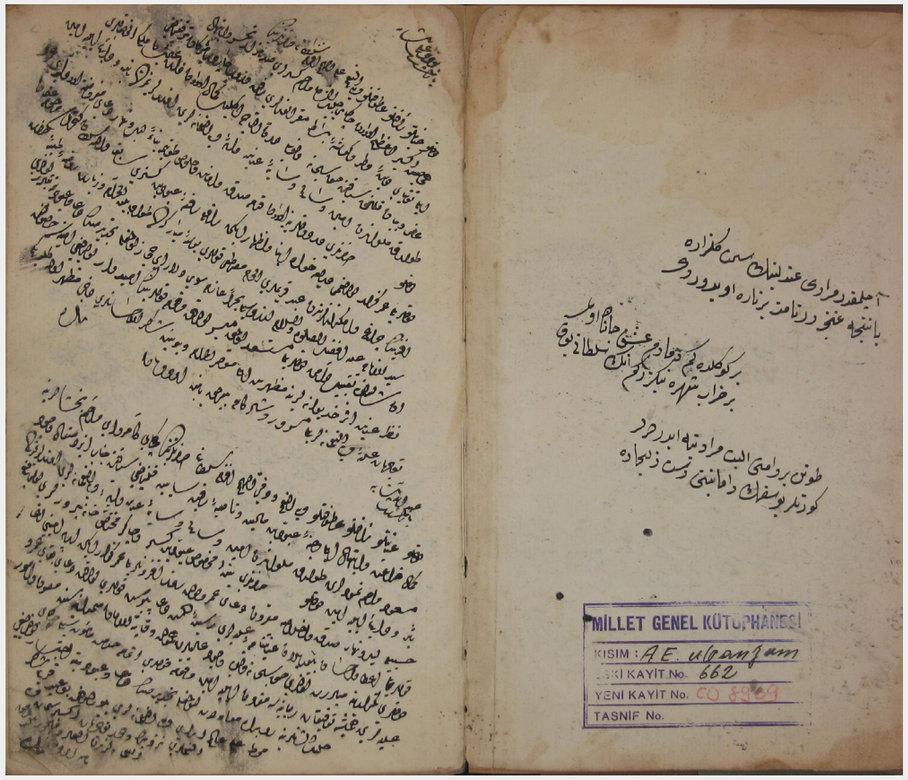
Baştan 120. varağa kadar olan kısımda fasıllar hâlinde acem, acemaşîran, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselik, bûselikaşîrân, çârgâh, dügâh, eviç, gerdâniye, gülizâr, hicâz, hisâr, hüseynî, hüseynîaşîran, hüzzâm, ırâk, ısfahân, kürdî, mâhur, mâye, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyerbûselik,

1. Mecmua üzerine bir yüksek lisans tezi çalışması yapılmıştır. Bkz. Şerafettin Ural, "XIX. Yüzyıla Ait Bir Yazmada Dînî Mûsikî Güfteleri" (Marmara Üniversitesi, 1993).

nevâ, nevâsünbüle, nevâ-uşşâk, nevrûz-ı acem, nevrûz-ı arab, nühüft, pencgâh, râhatülervâh, rast-pencgâh, sabâ, segâh, şeddiarabân, şehnâz, uşşâk, uzzâl, vech-i hüseynî, zâvilî makamlarında ilahilerin yer aldığı mecmuada bestekâr olarak Âhenî Çelebi, A'mâ Sâdık Dede, Akbaba İmamı, Attâr Ahmed Çelebi, Bezcizâde [Muhyiddîn], Bursalı Derviş Abdî, Bursalı Sadâyî, Cılız Ali Dede, Çâlâk Ahmed, Dede [Şîruganî], Dırağman Zâkiri Şeyh Ahmed, Diyârbekirli Emîr Çelebi, Goncazâde, Hâfız Kömür, Hâfız Post, Hâfız Yûsuf, Himmet Efendi, Itrî, İzzeddîn Çelebi, Karakız, K(G)azzâz Hasan Çelebi, Kudûmî Ali Dede, Küçük Müezzin, Müezzin Çelebi, Nefesanbarı Mustafa Çelebi, Nîznâm Yûsuf Çelebi, Receb Çelebi, Sarı Hâfız [Muhammediyeci Mustafa], Siyâhî Ahmed, Şeyh Ahmed, Şeyh Hacı Mehmed, Şeyh Nazmî, Takyeci Ömer, Tosunzâde, Ümmî Sinanzâde [Hasan], Ümmî Sinan Hâfızı [Abdüllatîf], Yûsuf Çelebi, Zâkirî Hasan Çelebi ve Zihnî'nin isimleri zikredilmektedir. Acem, aşîrân, bûselik, bûselikaşîrân, çârgâh, dügâh, gülizâr, hüseynî, ırâk, nevâ, nevâsünbüle, nevâ-uşşâk, pencgâh, râst, sabâ, segâh ve uzzâl makamlarındaki tesbihlerin bestekârları ise belirtilmemiştir. Son varaklarda hüzzâm ve şeddiarabân makamlarında iki adet şarkı güftesi görülmüş, bunlardan şeddiarabân şarkının bestekârının Sultan II. Mahmud olduğu tespit edilmiştir.

Mecmuada ayrıca bir kısmı fasıllar arasında, büyük bir kısmı da 120. varaktan sonra olmak üzere, belirli bir düzen takip edilmeksizin Abdî, Adlî, Âhî, Âkif Paşa, Ârif, Âşık Halîl, Âşık Kâmilî, Âşık Mustafa, Âşık Ömer, Âşık Sinânî, Azîzî, Bahrî, Bosnalı Abdullah, Bursalı İsmail Hakkî, Dervîş Ahmed, Dervîş Himmet, Dervîş Nihânî, Emîr Sultan, Eşrefoğlu Rûmî, Fâik Efendi (İbn-i Abdullah), Fasîhî, Fazlî, Fethî, Feyzî, Fıtnat, Fuzûlî, Gafûrî, Gâlib Dede, Gevherî, Hacı Bayrâm, Hâfız, Hâkî, Hakkî, Halîl Paşa, Hayâlî, Hilmî, Hüdâyî, Hüsnî, İkbâl, İlhâmî [Sultan Selim Han], İshak Hocası Ahmed, İzzet, İzzî, Kadrî, Kâmî, Kâsımî, Kenzî, Kerem, Kırîmî, Köroğlu, Levhî, Lezîzî, Mahvî, Mazlumoğlu, Mecnûn, Mîzânî, Mustafa, Muhyî, Münîr, Mürîdoğlu, Nâbî, Nakşî, Nâlî, Nasûhî, Nâzımî, Nazmî, Necîb, Nef'î, Nev'î, Niyâzî, Nûrî, Pertev Paşa, Recâyî, Rûmî, Rûşenî, Sâdık, Safvet, Sâiloğlu, Selîmî, Sevdâyî, Seyyid Seyfî, Seyyid Süleyman, Sırrî, Siyâhî, Sultan Mustafa, Şeyh Cemâlî, Şeyhî, Tâhirî, Üftâde, Yûnus Emre, Zâtî ve Zülâlî'den mersiye, münacat, ilahi, nutuk, müfret, taksim, kaside, gazel, medhiye, nazire, müstezat, deyiş, muamma, lügaz, bilmece, kalenderî, tarih manzumesi, şarkı, türkü şekillerinde manzumeler bulunmaktadır. Bu eserlerin yanı sıra mecmuada yer yer fevaid kayıtları, hadis metinleri, tasavvufî metinler, ilaç tarifleri, dualar, Dersiâm Şerîf Rüşdî'nin kaleminden bazı hüsn-i hat örnekleriyle; Ebussuûd Efendi'nin manzum mektubu ve Aristotales'in manzum nasihatnamesi de görülmektedir.

No. 662

1b-2a

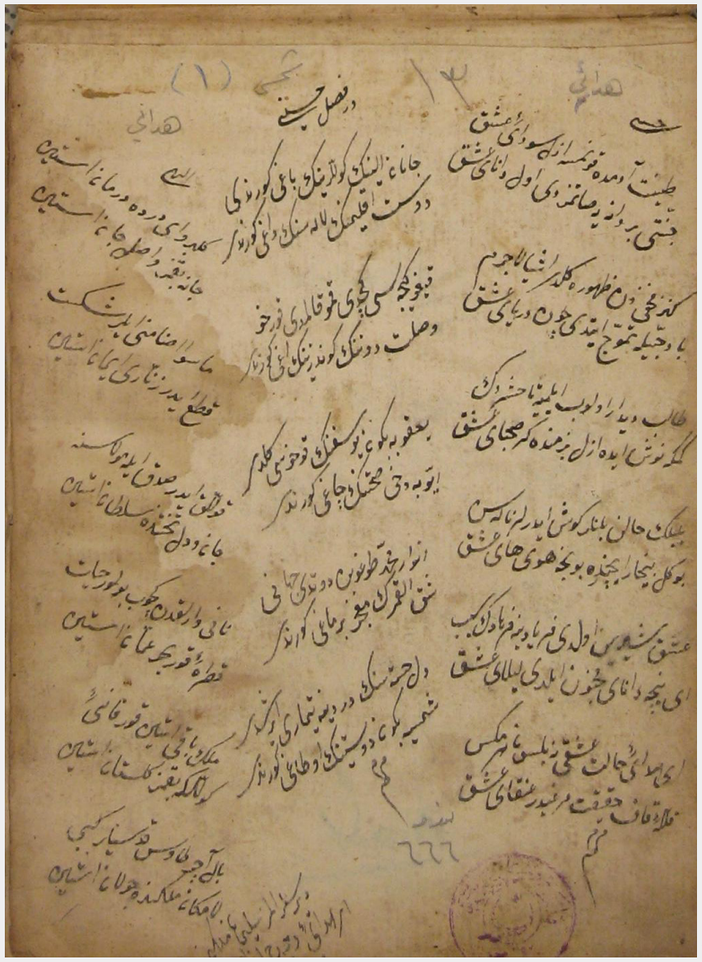
Kapakları mukavva bir cilt içinde, 248x147 mm ölçüsünde, 62 yapraktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara çeşitli ellerden nesih, talik, rika ve divani ile yazılmıştır. Mecmuadaki gazellerin büyük bir kısmı Enderûn-ı Hümâyûndan Re'fet Mîr (Re'fet Mehmed Saîd) isimli bir şaire ait olup, yine onun eliyle kaleme alınmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın bazı sayfalarında görülen 1190, 1192, 1210 ve 1211 gibi tarih kayıtları göz önüne alındığında mecmuanın 18. yüzyılın sonlarında istinsah edilmiş olması muhtemel görülmektedir.

Mecmuada şarkılar ve bir adet ilahi yer almaktadır.

Acem, acembûselik, bestenigâr, hicâz, nühüft, rast, sünbüle-muhayyer makamlarında şarkıların bulunduğu eserde bestekâr olarak sadece Enderûn-ı Hümâyûndan Serheng Mehmed Ağa ve Enderûnî Mîr Saîd isimlerine rastlanmaktadır. Hüseynî makamındaki ilahinin ise bestekârı zikredilmemiştir.

Mecmuada ayrıca Abdî (Abdülkerim Bey, Enderûn-ı Hümâyûndan), Bedrî, Dürrî, Esrâr, Fâzıl, Halvetî, Hamdî, İffetî, İzzet Ali Paşa, İzzî, Kâşifzâde Mehmed Ârif, Mısrî, Naîm, Nedîm Bey (Hazîne-i Hümâyûndan), Neş'et, Pertev, Râmî, Râşid, Recâyî Efendi, Ruhsat, Sâkıb, Sâlim, Sürûrî, Şâkir Efendi, Vasfî, Yâver Bey ve Zâtî'den gazel, rubai, tahmis, tarih manzumesi, nazire, ilahi, kalenderî, şarkı, beyit, müfret, müstezat, kıt'a, münacat şekillerinde manzumeler ve çeşitli mektup metinleri bulunmaktadır.

No. 666

1a

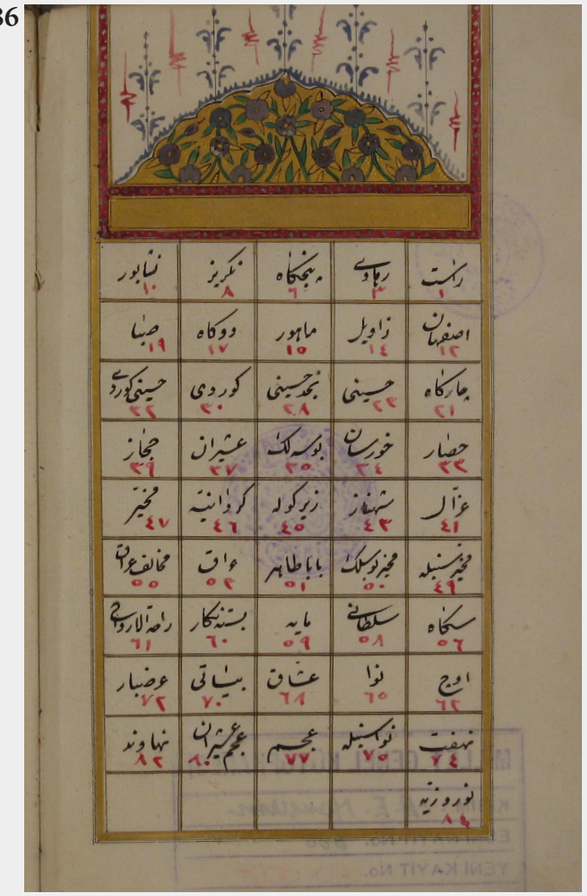
Kahverengi, meşin bir cilt içinde, 150x209 mm ölçüsünde, 52 varaktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara; iki ayrı elden nesih ve talik ile yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın varaklarının eksik olduğu anlaşılmaktadır.

Dinî eserlerin yer aldığı mecmuada ilahiler yer almaktadır.

Aşîrân, eviç, hüseynî, nevrûz-ı acem, nikrîz, rast, sabâ ve uzzâl makamlarında eserlerin bulunduğu yazmada bestekâr ismine rastlanmamaktadır.

Mecmuada ayrıca Âlî, Âşık Ömer, Azmî, Fenâyî, Fuzûlî, Hâfız, Hayretî, Levnî, Mahvî, Mürîdoğlu, Necâtî, Nesîmî, Sâatî, Sâfî, Senâyî, Sersem Ali Baba, Sun'î, Sürûrî, Şems-i Tebrîzî, Ulvî, Vîrânî'den gazel, kıta, terci-i bend, methiye, na't, nefes gibi manzumelerin yanı sıra hutbe metinleri, lügatlar ve tefeülnamelerle bazı tasavvufî bilgiler de görülmektedir.

No. 686

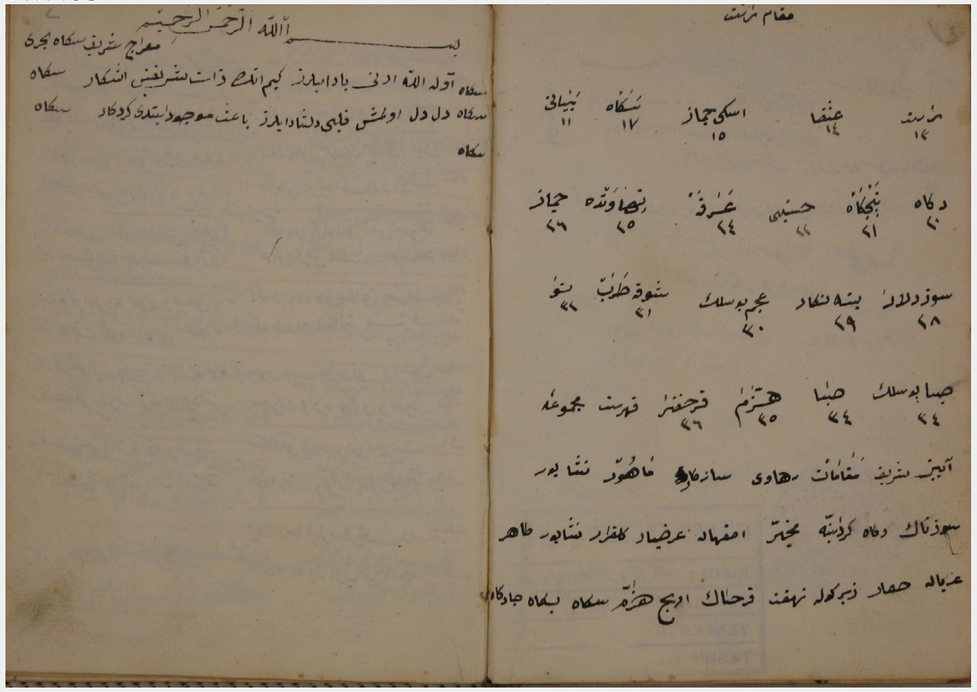
1b

Vişneçürüğü renkli meşin bir cilt içinde, 198x132 mm ölçüsünde, 99 yapraktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara; talik ile çift sütun hâlinde yazılmış ve sayfalara cetvel çekilmiştir. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuada müzehhep bir makam fihristi bulunmaktadır. Aralarda oldukça fazla boş varaklar bulunsa da eserler fihristteki makam düzeni içerisinde yazılmıştır. Ancak bu fihristte yer alan makamların bazısına ait güftelere rastlanmamaktadır.

Mecmuada ilahiler mevcuttur.

Acem, acemaşîrân, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, çârgâh, dügâh, eviç hicâz, hisârbûselik, hüseynî, ırâk, kürdî, mâhûr, muhayyer, nevâ, pencgâh, rast, rehâvi, segâh, şehnâz, uşşâk ve zirgûle makamlarında eserlerin bulunduğu yazmada bestekâr ismine rastlanmamaktadır.

No. 693

1b-2a

Kapakları ebru kâğıt kaplı ve sırtı vişneçürüğü renkli meşin bir cilt içerisinde, 160x115 mm ölçüsünde, 48 varaktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara rika ile yazılmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmua muhtemelen 19. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınmış olmalıdır. Mecmuanın başında ve sonunda makam fihristi bulunmakta ancak fihristlerdeki sayfa numaralandırması, eserin içindeki numaralandırmayla uyuşmamakta; ayrıca bazı varakların eksik olduğu anlaşılmaktadır.

Eserde Nâyî Osman Dede'nin miraciyesiyle birlikte Mevlevî ayinleri kaydedilmiştir.

Mecmuada baş taraftaki Nâyî Osman Dede'nin, her mısrâın yanına, okunması gereken makam isimlerinin de not edildiği miraciyesinden sonra 20 adet Mevlevî ayininin güftesi yazılmıştır. (Bu arada, Sultan III. Selim'in bestelediği sûzidilârâ ayininin yanlışlıkla, Musâhib-i Şehriyârî Ahmed Dede'nin [Vardakosta] bestesi olarak kaydedilmiş olduğunu da belirtmeliyiz.) Eserde kaydedilen ayinler ve bestekârları şunlardır: Dügâh, hüseynî ve pencgâh makamlarındaki beste-i kadîmler; Abdülbâkî Dede'nin acembûselik; Hamâmîzâde Derviş İsmail Dede'nin ferahfezâ, hüzzâm, nevâ, sabâ, sabâbûselik, şevkutarab; Itrî Efendi'nin segâh, Köçek Derviş Mustafa Efendi'nin bayâtî; Musâhib-i Şehriyârî Seyyid Ahmed Dede'nin [Vardakosta] hicâz, nihâvend; Nâyî Osman Dede'nin eski hicâz, rast, uşşâk; Sâdık Efendi'nin bestenigâr; Sultan III. Selim'in sûzidilârâ; Şeydâ Hâfız Efendi'nin ırâkî makamlarındaki ayinleri.

Mecmuada ayrıca 37. varaktan itibaren ayrı bir kalemle Molla, Molla Celâl, Şems-i Tebrîzî ve Sa'dî'den manzumeler; Senâyî'den na'tlarla bazı hadis metinlerine de rastlanmaktadır.

No. 696

1b-2a

Kapakları ebru kâğıt kaplı ve sırtı kahverengi meşin bir cilt içinde, 201x130 mm ölçüsünde, 54 yapraktır. Bazıları cetvelsiz, çift sütun hâlinde sarı renkli, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara; farklı ellerle ve çoğunlukla nesih, talik ve divani ile yazılmış olup giriş kısmındaki varakların tamir geçirdiği görülmektedir. İstinsah kaydı olmayan mecmuanın baş tarafında "Şâir Abdülbâkî hatt-ı destidir." ifadesi bulunmaktadır. Eserin 18. yüzyılın sonlarında yazılmış olması muhtemeldir.

Mecmuada ilahi formunda eserler bulunmaktadır.

Acem, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselikaşîrân, çârgâh, dilkeş, eviç, eviç-gerdâniye, hicâz, hüseynî, ırâk, ısfahân, mâhur, muhayyer, nevâ, nevrûz, rast, rehâvî, sabâ, segâh, tâhir ve uşşâk makamlarında eserlerin yer aldığı yazmada bestekâr olarak Ahmed Efendi [Dırağman Zâkiri], Akbaba İmamı, Dede, Döşekçizâde, Hâfız [Post] Çelebi, Hasan Ağa, Küçük Müezzin ve Receb Çelebi isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuada Sâbit Efendi'nin miraciyesinin yanı sıra Abdülazîz Efendi, Âşık Ömer, Azîz Efendi, Bâkî, Belîğ, Edirneli Cevrî, Derviş Hasan, Eğribozlu Cem'î, Fasîh Dede, Fâyiz, Fehîm, Feyzî, Feyzullah Efendi, Figânî, Fuzûlî, Ganîzâde, Hakkî, Hâşimî, Hüdâyî, Hükmî, İbn-i Kemal Paşa, İmâdüddîn, Kınalızâde Hasan Çelebi, Münîb, Nâbî, Nefî, Nizâmeddîn, Rahîmî, Râkım, Resmî, Rıfkî, Riyâzî, Rûhî, Sâbit, Sahvî, Sâlim, Seyfî, Sezâyî, Sultan Murad Han, Sultan Selim Han, Şâhin Efendi, Şeyh Murad Nakşibendî, Şeyh Sünbül Sinan, Şeyh Vefâ, Vehbî Efendi ve Zihnî Çelebi'den na't, kaside, gazel, methiye, terci-i bend, kıta, temcit, dua, tarih manzumesi ve tahmis şekillerinde manzumelerle bazı lügatlar, hilye metinleri, fevaid kayıtları ve tarih kayıtları görülmektedir.

No. 698

1a

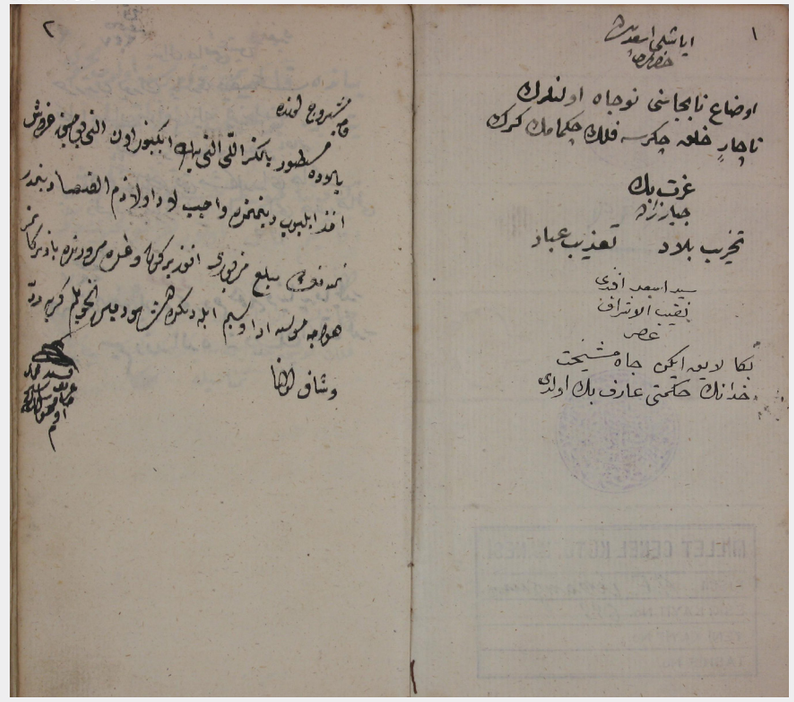
1b-2a

Sırtı yıpranmış, vişneçürüğü renkli meşin bir cilt içerisinde, 190x123 mm ölçüsünde, 74 varaktır. Saman rengi, sarı, pembe, kırık beyaz, kahverengi olmak üzere çeşitli renklerde âharlı ve ince kâğıtlara; ilk 24 varak çift sütun, devamı tek sütun hâlinde; kapak içindeki rika yazı dışında nesih ile yazılmış ve sayfalara cetvel çekilmiştir. Giriş kapağının iç kısmında Ali Emîrî imzasıyla "Bâlâsında tuğra vardır. Galiba Sultan Süleyman'ın olacaktır." ifadesi yer almaktadır. Varak 1b'deki "Hâzâ mecmûa-i ilâhiyyât der makâm-ı doksan beş" başlığı müzehheptir. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın, 18. yüzyılın ikinci yarısı ile 19. yüzyılın ilk yarılarında kaleme alınmış olması muhtemeldir.

Dinî eserlerin toplandığı mecmuada ilahiler ve tesbihler yer almaktadır.

Acem, acemkürdî, arazbâr, aşîrân, bayâtî, bûselik, bûselikaşîrân, dügâh, eviç, eviçsünbüle, gerdâniye, hicâz, hisâr, hüseynî, ırâk, mâhur, muhayyer, nevâ, nevrûz, nikrîz, nişâbûr, pencgâh, rast, rehâvî, sabâ, segâh, segâh-hüseynî, şehnâz-nevâ, uşşâk ve uzzâl makamlarında ilahilerin; acem ve bayâtî makamlarında tesbihlerin yer aldığı mecmuada bestekâr ismi zikredilmemiştir. Eserin ilk 15 varağındaki ilahilerin sözleri Sultan II. Mustafa'ya aittir. Ayrıca eserin 70b-71a varaklarında manzum nasihatler bulunmaktadır.

No. 699

1b-2a

Meşin bir cilt içinde, 188x150 mm ölçüsünde, 321 varaktır. Saman rengi, âharlı, ince ve orta incelikte kâğıtlara; farklı ellerden nesih, talik ve rika ile yazılmıştır. Eser, muhtelif konularda yazılmış küçük risalelerin birleştirilip bir cilt hâlinde derlenmesiyle meydana getirilmiş bir mecmua görünümünde olup 10-79. varaklar arası boştur. Mecmuanın içerisinde pek çok tarih kaydı bulunmaktadır. Bunlar arasında 1097, 1107 ve 1125 en ileri tarihler olarak görülmektedir.

Mecmuada musiki eseri olarak ilahiler ve şarkılar yer almaktadır.

Acem, acemaşîran, bûselik, çârgâh, dügâh, eviç-ırâk, hüseynî, ırâk, ısfahân, mâhur, muhayyer, nevâ, nevâ-hüseynî, nevrûz-acem, rast, rast-pencgâh, rehâvî, segâh ve sünbüle makamlarında ilahilerin bulunduğu mecmuada bestekâr olarak sadece Dervîş Ali, Fâyık Mehmed Çelebi, Hasan Efendi [Ümmî Sinanzâde], Himmet Efendi, Şeyh Vefâ gibi isimlere rastlanmaktadır. Bayâtî, eviç, hüseynî, mâye, muhayyer, segâh, şehnâz ve uşşâk makamlarındaki şarkıların bestekârları ise zikredilmemiştir.

Mecmuada ayrıca Abdî, Âdem, Bâkî, Derviş Baba, Emrî, Fuzûlî, Gafûrî, Gubârî, Hayâlî, Kabûlî, Kemalpaşazâde, La'lî, Molla Câmî, Muhibbî, Necâtî, Rahmî, Rûhî, Sücûdî, Ulvî, Veysî, Yahyâ ve Zuhûrî'den ilahi ve gazeller yer almakta; na't, semai, münacat, türkü, kaside, nazire, tahmis, kıt'a, tevhid, tarih manzumesi, koşma, tekerleme, muamma şekillerinde manzumeler bulunmakta; muhtelif konularda risaleler, fevaid kayıtları, nasihatnameler; mektup, fetva, dua, hadis ve ayet metinleri görülmektedir.

No. 703

1b-2a

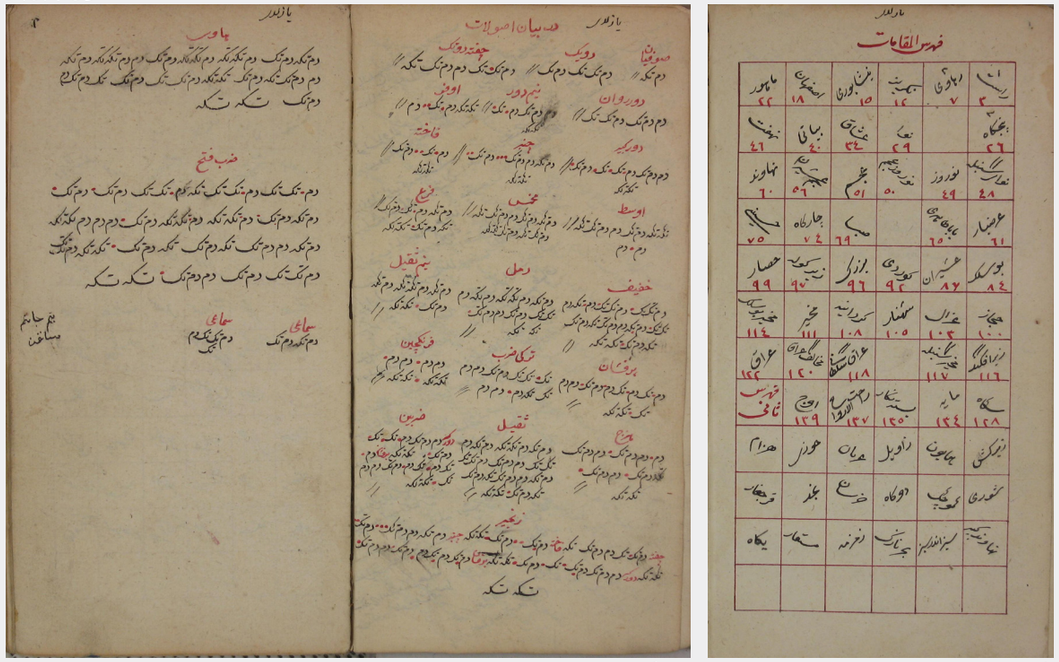
Kapakları ebru kâğıt kaplı ve sırtı vişneçürüğü renkli meşinden bir cilt içinde, 195x131 mm ölçüsünde, 102 yapraktır. Saman rengi, âharlı kâğıtlara, çoğunluğu nesih olmak üzere farklı ellerden nesih, rika ve talik ile çift sütun hâlinde yazılmış ve sahifelere cetvel çekilmiştir. 1b yüzü müzehhep olan mecmuanın istinsah kaydı bulunmamakta ise de içerisindeki bir tarih manzumesinde 1212 kaydı görülmektedir. Muhtevası da göz önüne alındığında mecmuanın, 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyılın başlarına ait olması kuvvetle muhtemeldir.

Musiki eseri olarak semai ve şarkıların yer aldığı mecmuada az sayıda da ilahi bulunmaktadır.

Belirli bir tasnif gözetilmeksizin yazılmış olan mecmuada arazbâr, bayâtî, bûselik, çârgâh, eviç, hicâz, hisâr, hisârek, hüseynî, hüzzâm, ırâk, ısfahân, muhayyer, muhayyersünbüle, nevâ, nühüft, râhatülervâh, rast, rehâvî, sabâ, segâh, şehnâz, tâhir ve uşşâk makamlarında, çok azının bestekârı belirtilmiş semai ve şarkılar mevcut olup bu bestekârlar şunlardır: Corci, Bekir Ağa, İsmail Ağa, Keman Mehmed, Kürkçü Zaharya ve Tab'î. Çârgâh, eviç, hisâr, hüseynî ve muhayyer makamlarındaki ilahilerin bestekârları ise zikredilmemiştir.

Çoğunlukla Âşık Ömer ve Gevherî'nin manzumelerinin yer aldığı mecmuada ayrıca Abdî, Ahmed Paşa (Bağdat valisi), Ahmedî, Âlî, Âşık Mustafa Ağa, Aynî, Azmî, Bağdâdî, Bâkî, Cemâl-i Halvetî, Edîb, Fehîm, Gaybî, Hilâlî, Kuloğlu, Mahvî, Maktul Ali Paşa, Mahtûmî, Mazlûmî, Mısrî, Nâbî, Nakşî, Nazîmî, Nazmî, Nedîm, Nef'î, Nesîmî, Nev'î, Nûrî, Râgıb Paşa, Rahmî, Rûhî-i Bağdâdî, Rüşdî, Sâmî, Siyâhî, Sultan Mustafa, Şâhin Giray, Şukûfî, Tıflî, Veysî ve Yûnus'tan gazel, kasîde, türkmanî, türkü, kalenderî, ilahi, nutuk, koşma, terci-i bend, mani, semai, müstezat, deyiş, rubai, şarkı şekillerinde manzumeler görülmektedir.

No. 705

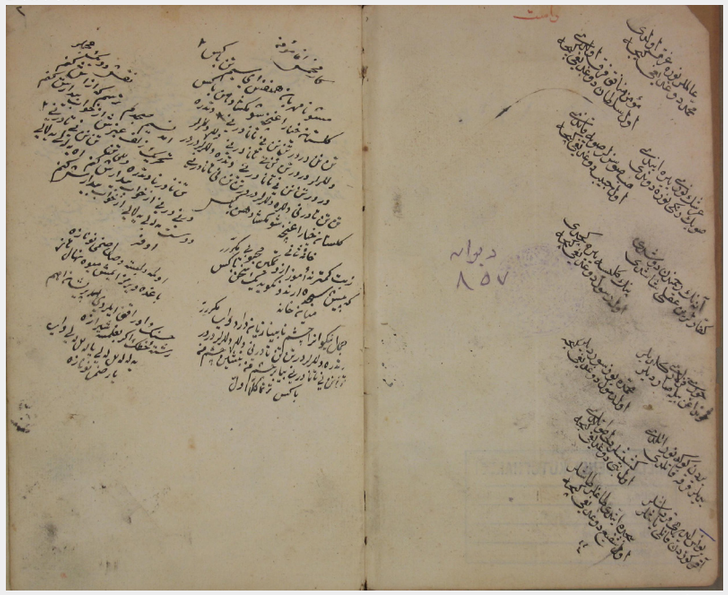
1b-2a 2b

Kapakları ebru kâğıt kaplı ve sırtı vişneçürüğü renkli, meşinden bir cilt içinde 205x148 mm ölçüsünde, 148 varaktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, talik ile yazılmıştır. İstinsah kaydı olmayan mecmuanın 18. yüzyılın sonlarına ait olması muhtemeldir. Baş tarafta bir makam fihristi bulunmaktadır. Eserler bir fasıl düzeninde derlenmiş ancak fasıllar arasında boş yapraklar bırakılmıştır. Mecmuanın sırt tarafında "Mecmûa-i Şarkiyyât" ifadesi bulunmaktadır.

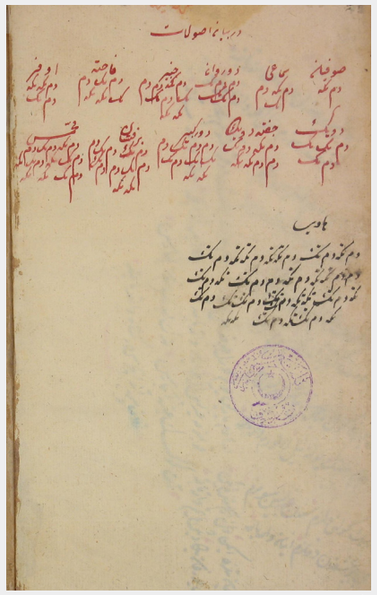
Mecmuada kâr, kâr-ı nâtık, beste ve semailer yer almakta; baş tarafta usûl darblarını gösteren bir tablo bulunmaktadır.

Acem, acemaşîrân, arazbâr, aşîran, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselik, çârgâh, eviç, gerdâniye, hicâz, hisâr, hüseynî, ırâk, ırâk-ı sultânî, ısfahân, kürdî, mâhur, muhayyer, muhayyerbûselik, nevâ, nihâvend, nikrîz, nişâbur, nühüft, pencgâh, râhatülervâh, rast, segâh, sabâ, şehnâz, uzzâl, zirgûle makamlarında eserlerin yer aldığı mecmuada bestekâr olarak Âhenî, A'mâ, Antebî Mehmed Bey, Antebî Nakşî, Bekir Ağa, Dervîş Alî, Dilhayât, Diyârbekirli Şehlâ, Diyârbekirli Virdî, Corcî, Enfî Hasan Ağa, Es'ad Efendi, Es'ad Molla, Gulâm, Hâce Abdülkâdir, Haffâfzâde, Hâfız Kemal, Hâfız Post, Hakkâk, Hasan Ağa, Hasan Çelebi, Hasan Efendizâde, Itrî, İmâm-ı Sultânî İbrahim Efendi, Kadızâde Mustafa Çavuş, Kadrî, Keman Mehmed Efendi, Koca Osman, Kul Hüseyin, Küçük İmam, Kürkçü, Mardînî Mehmed, Mekkî İbrâhim, Memiş Ağa, Murad Ağa, Muslî Efendi, Müezzin Çelebi, Mü'min Ağa, Na'lçe, Na'ne, Na'tî Dâmâdı, Nazîm, Niznâm Yûsuf, Recep, Serrâc Hasan, Şeyh Abdül'alî, Tab'î, Tosunzâde, Üsküdârî Hâfız, Üsküdârî Mehmed Ağa, Üsküdarlı Neş'î Çelebi, Yûsuf Çelebi isimleri görülmektedir.

No. 706

1b-2a

43b

Kapakları ebru kâğıt kaplı ve sırtı kahverengi bezden bir cilt içinde, 205x123 mm ölçüsünde, 43 yapraktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıktaki kâğıtlara, nesih ve talik ile iki elden yazılmıştır. İlahilerin nesih, diğer eserlerin talik ile yazıldığı ve istinsah kaydı olmayan mecmuanın, 18. yüzyılın ilk yarısına ait olması kuvvetle muhtemeldir. Eserlerin bir makam düzeni içerisinde sıralandığı mecmuada bazı boş varaklar görülmektedir.

Kâr, semai ve şarkıların yanı sıra bazı ilahilerin yer aldığı mecmuanın sonunda bir de usuller cetveli bulunmaktadır.

Yazmada yer alan ilahiler acem, bûselik, dügâh, mâhur, nevâ, rast, rehâvî ve uşşâk makamlarında olup bestekârları belirtilmemiştir. Arazbâr, bûselik, hicâz, hümâyun, hüseynî, ırâk, nevâ, nikrîz, pencgâh, rast, sabâ, şehnâz, uşşâk makamlarındaki kâr, semai ve şarkıların zikredilen bestekârları ise şunlardır: Acemler, A'mâ, Cevher Ağa, Derviş Ahmed, Hâce, Itrî, Kadrî, Memiş Ağa, Mîr Mehmed, Mustafa Ağa, Müezzin Ağa, Mü'min Ağa, Na'ne, Nazîm, Osman Efendi, Receb, Vehbî Osman.

Ayrıca mecmuanın son yapraklarında bir muhabbetname kaydedilmiştir.

No. 707

1b-2a

Kahverengi renkli meşin bir cilt içinde, 215x125 mm ölçüsünde, 27 yapraktır. Koyu kahverengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara nesih ile çift sütun hâlinde yazılmış ve sahifelere cetvel çekilmiştir. Eserlerin bir fasıl düzeninde derlendiği ve herhangi bir istinsah kaydına rastlanılmayan mecmuanın 18. yüzyılda yazılmış olması muhtemeldir.

Mecmuada semailer ve şarkılar yer bulmaktadır.

Acem, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bûselik-aşîrân, eviç, hicâz, hisâr, hüseynî, hüzzâm, nişâbûr, uşşâk makamlarında eserlerin yer aldığı yazmada bestekâr olarak Abdî Çavuş, Âhenî, Âhî, Çöğürcü Osman, Derviş Hasan, Hâfız, Hâfız Post, Hulûs Hasan Çelebi, Hüseyin Efendi, Itrî, İsmâil Ağa, Koca Osman, Küçük İmam, Molla Hüseyin, Müezzin Çelebi, Na'çe, Na'lî, Nazîm Çelebi, Ömer Çelebi, Recep Ağa, Tosun, Tosunzâde, Tomtom İmam ve Türkmenler isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuanın sonlarında Gevherî, Mecnûnî, Mustafa, Seyyid Yâr ve Osman'a ait türküler ile manzum bir dua da bulunmaktadır.

No. 713

73b-74a

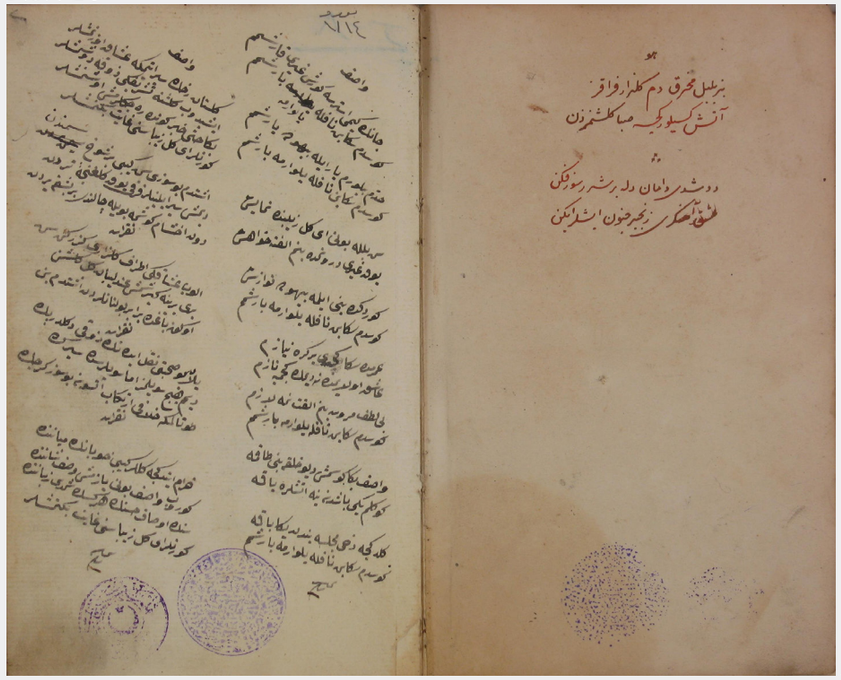
Sırtı siyah renkli, kapakları şemseli salbekli vişne çürüğü renkli meşin bir cilt içinde, 162x238 mm ölçüsünde, 74 yapraktır. Açık ve koyu sarı, pembe, yeşil renklerde; âharlı ince kâğıtlara rika ile çift sütun hâlinde yazılmış ve sayfalara cetvel çekilmiştir. 1b varağı müzehhep olan ve istinsah kaydı bulunmayan mecmuanın, 18. yüzyılın sonlarına ait olması muhtemeldir. Bir kısım yaprakların tamir gördüğü, bazılarının da eksik olduğu anlaşılan mecmuanın sonunda "Mecmûada nazar-ı dikkati celbeden başlıca şâirler şunlardır" başlığı altında bir liste bulunmaktadır.

Mecmuada musiki eseri olarak ilahiler ve şarkılar mevcuttur.

Arazbâr, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, dügâh, eviç, hüseynî, ırâk, ısfahân, kürdî, mâhûr, muhayyer, muhayyersünbüle, segâh, şehnâz ve uşşâk makamlarındaki ilahilerden bazılarının bestekârı belirtilmiş olup şunlardır: Ahmed Efendi, Ahmed Rızâ, Çâlâk, Dede, Kâtibzâde. Acem, arabân, gerdâniye, hicazkâr, rast ve sabâ makamlarındaki şarkıların bestekârları ise belirtilmemiştir.

Mecmuada ayrıca Abdî, Âmidî, Âmir Bey, Âşık Ömer, Azîmî, Bâkî, Bahârî, Cemâlî, Edîb, Enverî, Es'ad, Evhemî, Feyzî, Furûğî, Gevherî, Hasîb, Hâtif, Hayâlî, Hayretî, Hilâlî, Hevâyî, Hicrî, 'İndî, İshak, Kabûlî, Kemâl, Lâmi, Lütfî, Mâcidî, Mantıkî, Meşrebî, Meylî, Mezâkî, Muîdî, Müdâfî, Nâbî, Nahîfî, Nasûhî, Necâtî, Necîb, Neş'et, Nev'î, Nihânî, Nizâmî, Pertev Efendi, Rahmî, Rûhî-i Bağdâdî, Sâmi'î, Sihrî, Sultan Ahmed Han, Sultan Mehmed Han, Sultan Selîm Han, Sun'î, Şâirî, Şimâlî, Tâlibî, Ulvî, Vâhidî, Vâsıf, Yahyâ, Zârî, Zâtî ve Zülâlî'den beyit, tahmis, müfret, lügaz, türkü, şarkı, semai, terci-i bend, tarih manzumeleri, nazire şekillerinde manzumelerle bazı tarih kayıtları görülmektedir.

No. 714

1b-2a

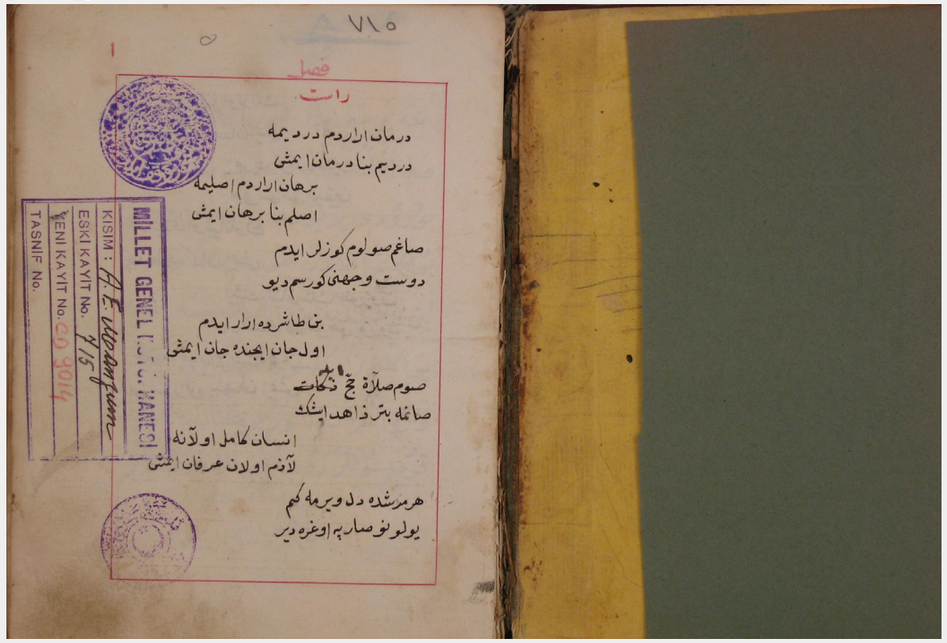
Kapakları desenli naylon kaplı ve sırtı vişneçürüğü renkli meşin bir cilt içinde, 205x123 mm ölçüsünde, 78 yapraktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara, rika ile yazılmıştır. İstinsah kaydı olmayan ve bir sayfasında 1262 tarihli bir kayda rastlanan mecmuanın 19. yüzyılın ortalarına ait olduğu tahmin edilebilir.

Mecmuada şarkılar yer almaktadır.

Ferâhnâk, hicâz, hüseynî, hüzzâm, segâh, şevkefzâ makamlarında şarkıların tespit edildiği mecmuada bestekâr olarak farklı kalemle yazılmış sadece Hâfız Efendi, Latîf Ağa ve Rifat Bey isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuada ayrıca Âsım, Bahâ Bey, Bâkî, Besîmî, Dehrî, Fahrî, Fâzıl, Figânî, Gâlib, Halîm, Hızrî, Himmet, İzzet, Kabûlî, Kânî, Kemâlî, Leylâ Hanım, Mecnûnî, Muzaffer, Nâbî, Nazîf, Nedîm, Nef'î, Neş'et, Ömer, Pertev, Râgıb, Râmiz, Râsih, Revnâk, Rüşdî, Sâbit, Sabrî, Safvet, Sa'îd, Sâlim, Selâmî, Sivâsî, Şem'î, Şemsî, Ulvî, Vâlihî, Vâsıf, Vehbî ve Yahyâ'dan gazel, semai, tahmis, nazire, müstezat, kıta, beyit, münacat, tekerleme, müseddes, şarkı, türkü şekillerinde manzumeler bulunmaktadır. Yazmanın çeşitli yerlerinde fetva metinleri de görülmektedir.

No. 715

1a

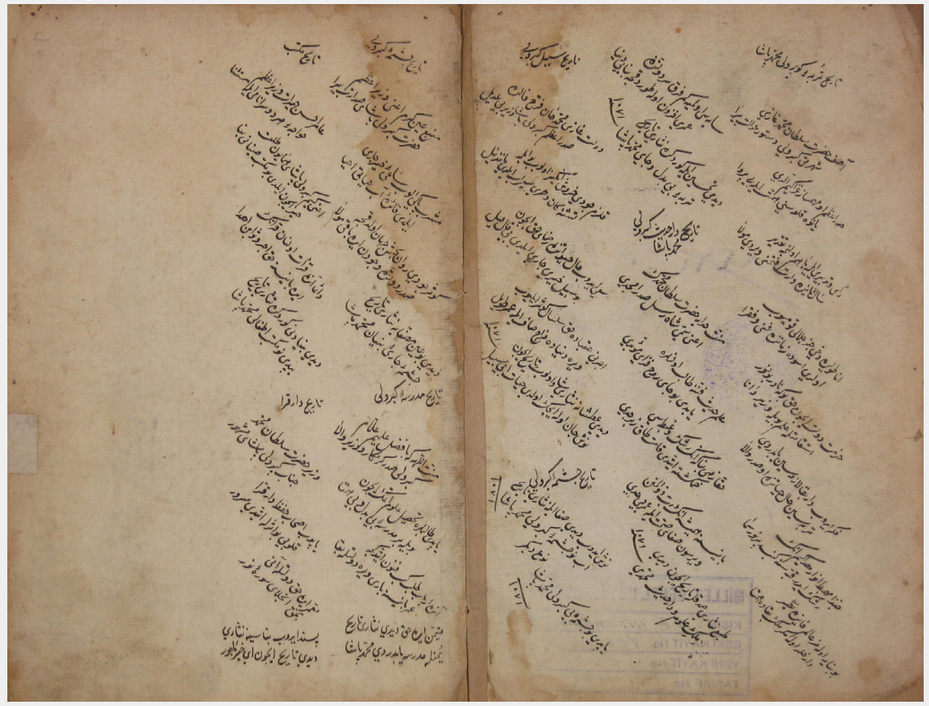
Sırtı yıpranmış kahverengi meşin bir cilt içinde, 184x136 mm ölçüsünde, 129 yapraktır. Beyaz renkli, âharlı ve ince kâğıtlara, çoğunluğu nesih olmak üzere nesih ve rika ile iki ayrı elden yazılmış; sonraları çeşitli ellerle bazı ilaveler yapılmış ve sahifelere cetvel çekilmiştir. İlahiler, fasıllar başlığı altında yazılmış olmasına rağmen bu başlıkların altına zaman zaman başka manzumeler eklenmiş; bazı ilahilerin de sayfalara düzensiz bir şekilde yazıldığı görülmüştür. Zaman zaman boş varaklara rastlanan mecmuadaki varak numaralandırılmalarından, eksik yaprakların olduğu anlaşılmaktadır. İstinsah kaydı olmayan ve bir sayfasında, 1300 tarihli bir kayda rastlanan mecmuanın 19. yüzyılın ikinci yarısına ait olması muhtemeldir.

İlahi ve şuğullerin çoğunlukta olduğu mecmuada bir adet de şarkı güftesi bulunmaktadır.

Acem, dügâh, eviç, ferahnâk, hicâz, hüseynî, hüzzâm, ısfahân, nevâ, rast, sabâ, segâh, sûzidil, şehnâz, segâh, uşşâk makamlarında ilahilerin; acem, bayâtî, çârgâh, dügâh, eviç, hicâz, hüseynî, ısfahân, mâhûr, muhayyer, nevâ, rast, sabâ, segâh, uşşâk makamlarında şuğullerin ve mâhur makamında bir şarkının yer aldığı mecmuada bestekâr ismine rastlanmamaktadır.

Mecmuada ayrıca Dervîş Himmet, Eşrefoğlu Rûmî, Fâzıl, Fethî, Gevherî, Hüdâyî, Kuddûsî, Mevlânâ, Mısrî, Nâbî, Necîb, Nûrî, Seyyid Nesîmî, Sezâyî, Sinân Ümmî, Şemsî ve Yûnus Emre'den mersiye, gazel, kaside, nutuk, beyit, ilahi, methiye şekillerinde manzumeler de yer almaktadır

No. 723

1b-2a

Kapakları ebru kaplı mukavva bir cilt içinde, 239x156 mm ölçüsünde, 45 varaktır. Saman rengi, âharlı, ince kâğıtlara çoğunlukla nesih ile yazılmış; sonradan talik ve rikanın yanı sıra değişik kalemlerle bazı ilaveler yapılmıştır. Zaman zaman boş varaklara rastlanan mecmuada, 11-25. arasındaki varakların ortalarından yırtık oldukları görülmektedir. Varak 1a'daki "Dîvân" başlığı dikkat çekmektedir. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın 18. yüzyılda şekillendiği tahmin edilebilir.

Dinî eserlerin toplandığı mecmuada ilahiler bulunmaktadır.

Acem, acem-bayâtî, babatâhir, bayâtî, çârgâh, eviç, hüseynî, ırâk, mâhûr, nevâ, rehâvî, segâh ve şehnâz makamlarında ilahilerin yer aldığı mecmuada, bir hüseynî ilahideki "İmam" kaydı dışında bestekâr ismine rastlanmamaktadır. İlahi güftelerinin hepsi mutasavvıf şair Fenâyî'ye aittir.

Mecmuanın 11-32. ve 37-38. varakları arasında Fenâyî'nin manzumeleri bulunmakta ancak bu manzumelerdeki "Fenâyî" mahlaslarının, başka bir kalemle "Selâmî" olarak değiştirildiği görülmektedir. Mecmuada ayrıca Eşrefoğlu, Fuzûlî, Gafûrî, Hüdâyî, Meftûnî, Nazmî, Niyâzî, Nûrî, Sezâyî, Üftâde ve Vâlî'den gazel ve ilahi şekillerindeki manzumelerin yanı sıra bazı fetva ve mektup metinleri, tarih manzumeleri, Bilâl-i Habeşî'nin temcidi ve Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden bölümler de yer almaktadır.

No. 724

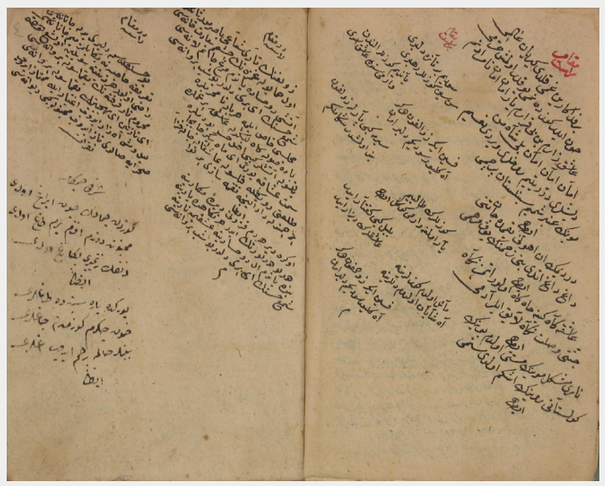
1a

Yıpranmış siyah renkli meşin bir cilt içinde, 152x96 mm ölçüsünde, 60 yapraktır. Saman rengi, beyaz, pembe olmak üzere çeşitli renklerde; âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, rika ile yazılmış, sonraları bazı ilavelerde bulunulmuştur. Aralarda boş yapraklara rastlanan mecmuanın sonunun da eksik olduğu anlaşılmaktadır.

Mecmuada şarkılar bulunmaktadır.

Acemaşîrân, arabân, bayâtî, bestenigâr, bûselik, eviç, hicâz, hicâz-hümâyûn, hüseynî, hüseynîaşîrân, hüzzâm, ırâk, ısfahân, mâhur, muhayyer, muhayyersünbüle, nevâ, rast, rast-ı cedîd, sabâ ve şehnâz makamlarında şarkıların yer aldığı mecmuada bestekâr ismine rastlanmamaktadır.

Mecmuada ayrıca Âşık Fahrî, Âşık Ömer, Cemâlî, Fâzıl, Gevherî, İzzet, Kuloğlu Lisânî, Râgıp Paşa ve Sultan Mustafa'dan gazel, nazire, semai, türkü, müfret, kalenderî, türkmanî şekillerinde manzumeler ve bazı muhabbetname metinleri görülmektedir.

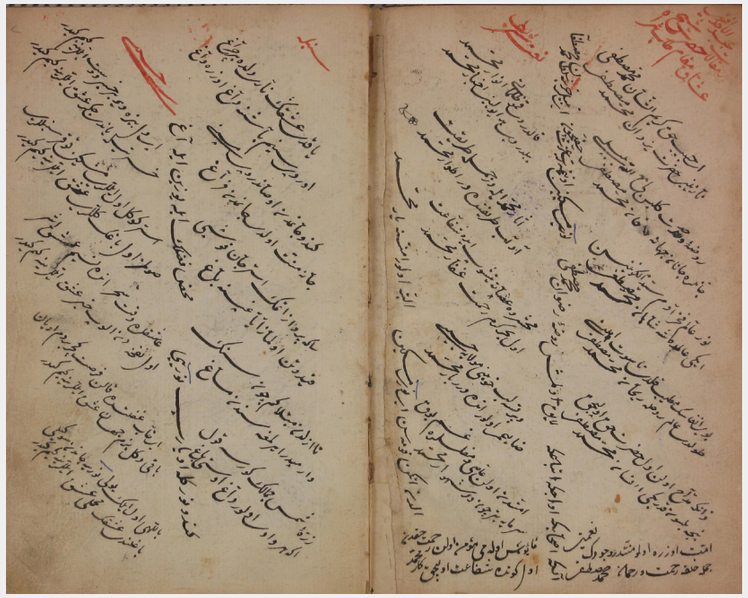

3b-4a

No. 726

1a

1b-2a

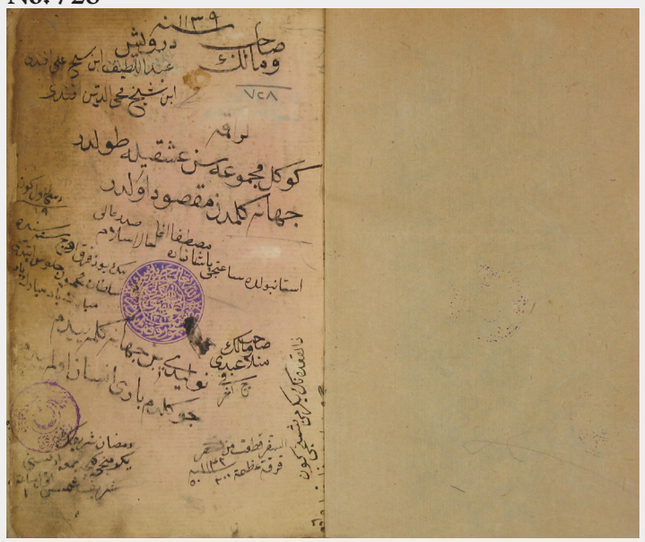
Koyu kahverengi renkli meşin bir cilt içinde, 192x122 mm ölçüsünde, 46 yapraktır. Saman rengi, beyaz, yeşil, pembe renkli, âharlı kalın kâğıtlara, talik ile yazılmıştır. Sa'îd isimli bir kişi tarafından istinsah edilen mecmuanın istinsah tarihi belli değildir. Ancak bazı yerlerde görülen 1225 tarihi, yazmanın 19. yüzyılın ilk yarısına ait olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Dinî eserlerin toplandığı mecmuada na't ve ilahiler bulunmaktadır.

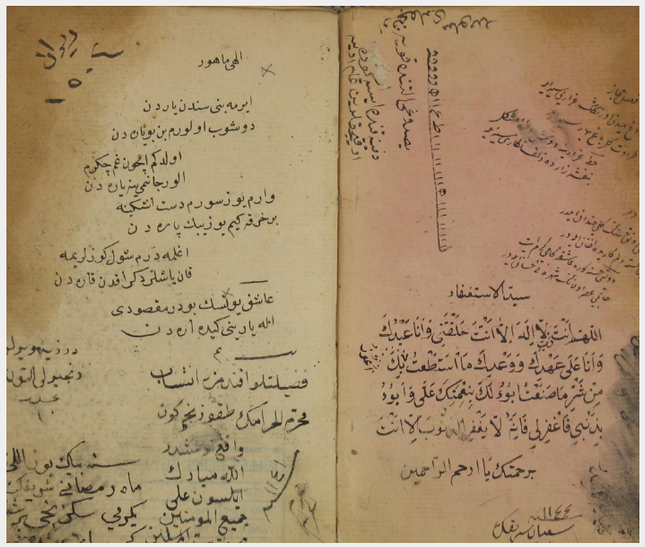
Bir makam düzeni içerisinde uşşâk makamında bir na'tın ve acem, arazbâr, bûselik, çârgâh, dügâh-hüseynî, eviç, eviç-ırâk, hüseynî, hüseynîaşîrân, ırâk, nevâ, rast, rast-acem, sabâ, segâh, sünbüle, uşşak ve uzzâl makamlarında ilahilerin yer aldığı mecmuada bestekâr ismine rastlanmamaktadır.

Mecmuada ayrıca Avnî, Feyzî, Hâfız, Haşmet, İzzet, Lâmiî Çelebi, Mevlânâ, Nâbî, Necîb, Nusret, Rahmî, Saîd, Sâlim, Türkmenzâde, Usûlî, Vehbî, Veysî, Yavuz Sultan Selim ve Zâtî'den gazel, kaside, kıta, beyit, manzum tarih, semai, muamma şekillerinde manzumelerle muhtelif fetva örnekleri, dinî bilgiler, tarih kayıtları, hutbe ve hadis metinleri, çeşitli hesaplamalar ve ilaç tarifleri görülmektedir.

No. 728

1a

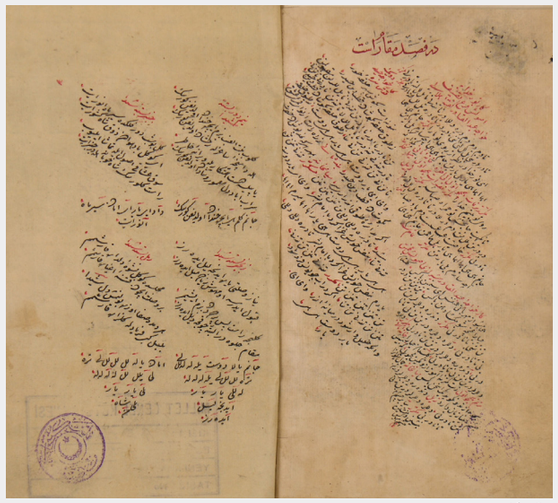
1b-2a

Meşin bir cilt içinde, 207x126 mm ölçüsünde, 35 varaktır. Saman rengi, âharlı, kalın kâğıtlara, nesih ile yazılmıştır. Mecmua, 1151/1738 tarihinde istinsah edilmiştir.

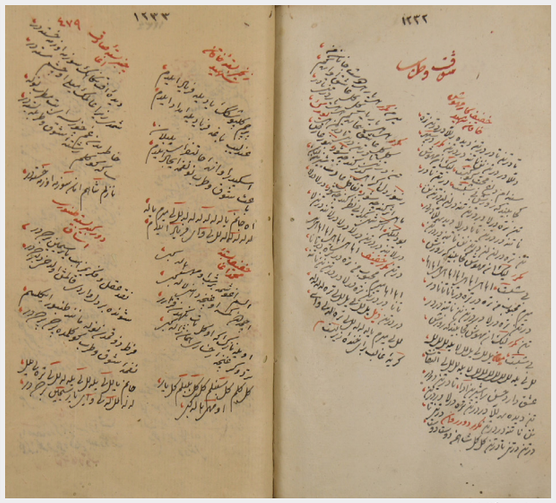
Dinî eserlerin toplandığı mecmuada ilahiler bulunmaktadır.

Belirli bir tasnif gözetilmeksizin acem, arazbâr, bayâtî, bûselik, çârgâh, dügâh, eviç, eviç-ırâk, gülizârâşîran, hicâz, hisâr, hüseynî, hüseynîaşîran, hüseynîbûselik, ırâk, mâhur, mâye, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyersünbüle, nevâ, nevrûz-acem, nihâvend-nevâ, nikrîz, rast, rehâvî, sabâ, segâh, uşşak ve uzzâl makamlarında ilahilerin yer aldığı mecmuada herhangi bir bestekâr ismi zikredilmemektedir.

No. 732

1b-2a

413b-414a

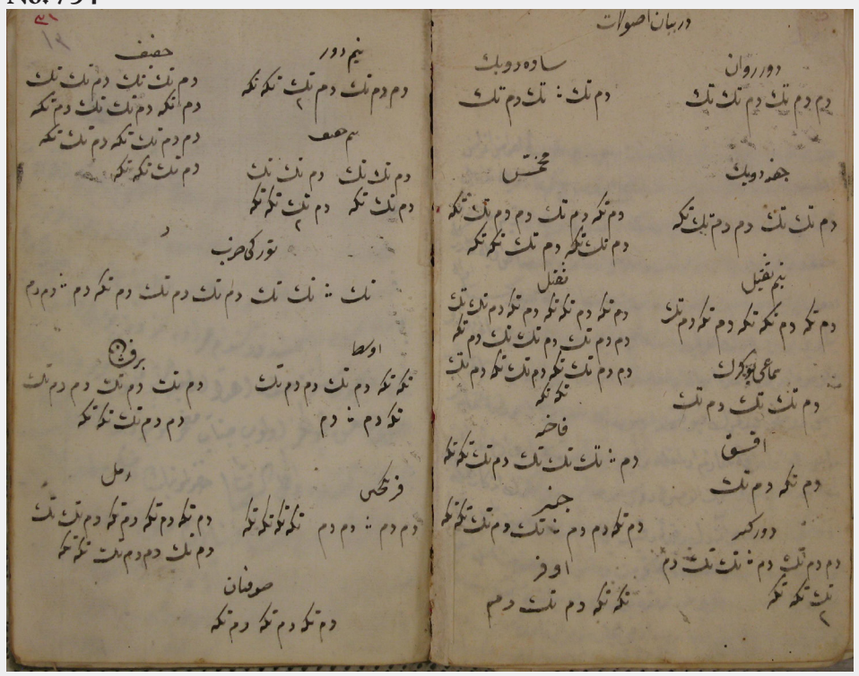
Her iki kapağı da şemseli salbekli siyah renkli meşin bir cilt içinde, 197x110 mm ölçüsünde, 414 varaktır. Pembe, sarı, yeşil, mavi renkli, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara 1, 2 ve 3'lü sütunlar hâlinde üç ayrı elden talik ile yazılmıştır. Pek çok yaprağın eksik olduğu; bazı sayfaların boş, bazı yaprakların ciltleme esnasında karışık olarak ciltlendiği, sayfa numaralandırılmalarından anlaşılmaktadır. Mecmuada birtakım güftelerin silinmiş olduğu, birçok eserin bestekârının da zikredilmediği görülmektedir. El yazmasının sonundaki makam fihristinde kayıtlı olmayan bazı makamlardaki eserlere mecmua içerisinde yer yer rastlanmaktadır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın son sayfalarında, önceleri adı belirtilmeyen bir musikişinas tarafından yazıldığı, daha sonra Ebu'l Kemâl Müderriszâde Acem Ârif Efendi ve en son olarak da Sadullah Efendi tarafından ilâvelerde bulunulduğu kaydedilmiş ise de bu kayıtlara ait herhangi bir tarih belirtilmemiştir. Ancak mecmuanın muhteviyatı göz önüne alındığında, son yapılan ilavelerle, 19. yüzyılın sonlarına ait olduğu tahmin edilebilir.

Mecmuada fasıl düzeni içerisinde kâr, kâr-ı nâtık, semai ve şarkıların yanı sıra Köçek Derviş Mustafa Dede'nin Bayâtî Mevlevî Ayini yer almaktadır.

Acem, acemaşîrân, acembûselik, arabân, arabânbûselik, arazbâr, arazbârbûselik, babatâhîr, bayâtî, bayâtîarabân, bayâtîbûselik, bestenigâr, bûselik, bûselikaşîrân, büzürg, çârgâh, dilkeş, dügâh, evcârâ, eviç, eviçbûselik, ferahfezâ, ferahnümâ, gerdâniye, gerdâniyebûselik, gülizâr, hicâz, hicâzeyn, hicazkâr, hisâr, hisârbûselik, hûzî, hümâyûn, hüseynî, hüseynîaşîrân, hüseynî aşîrân-ı cedîd, hüzzam, hüzzâm-ı cedîd, ırâk, ısfahân, ısfahânek, karcığar, kûçek, kürdî, mâhur, mâye, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyerbûselik, muhayyerkürdî, muhayyersünbüle, müsteâr, nevâ, nevâaşîrân, nevâbûselik, nevâkürdî, neveser, nevrûz-acem, nihâvend, nikrîz, nişâbur, nişâburek, nühüft, pencgâh, pesendîde, râhatülervâh, rast, rehâvî, sabâ, sabâbûselik, sâzkâr, segâh, sipihr, sultânî-ırâk, sûzidil, sûzidilârâ, sûzinâk, sünbüle, şedarabân, şehnâz, şehnâz-bûselik, şevkâver, şevkidil, şevkutarab, tâhirbûselik, uşşâk, uzzâl, vech-i arazbâr, yegâh, zâbil, zemzeme ve zîrefkend makamlarında eserlerin bulunduğu mecmuada

Abdî, Abdullah Çavuş, Abdülalî (Basra Vâlisi), Acemler, Âhenî Çelebi, Ahmed Çavuş, Alipaşazâde Mîr Ahmed, A'mâ, A'mâ Kadrî, A'mâ İbrahim, A'mâ Müezzin, Andalîb, Antâbî/Ayntâbî, Avvâdoğlu, Azîz Efendi/Abdülazîz Efendi [Hekimbaşı], Baba Nevâyî, Bağdâdî Derviş Mehmed Dede, Bağdâdî Derviş Ömer, Bâkî/Abdülbâkî Ağa, Başçavuş Abdullah Ağa, Başçavuş Mehmed Ağa, Başmusâhib Ali, Bekir Ağa/Çavuş, Burnaz Hasan Ağa, Câmeşûyâ[n], Cemâlî Hüseyîn Ağa, Cemil Bey, Cerrah Müezzin, Cılız Ali, Corci, Corcizâde, Çavuş Mehmed Ağa, Çavuş Osman Ağa, Çavuş Şâkir Ağa, Çiroz Mehmed Ağa, Çorbacızâde, Çukacızâde/Çuhacızâde, Çukadar Çelebi Mustafa Ağa, Çultutmaz Mehmed Ağa, Deli Mustafa, Derviş Ali Şîrûganî/Zâkir Derviş Ali, Derviş Hüseyin, Derviş İsmail/Dede/Dede Efendi/İsmail Dede Efendi, Derviş Mahmud, Derviş Mustafa, Dilhayât, Diyârbekrî Virdî Çelebi, Diyârbekirli Mustafa, Diyârbekirli Şehlâ, Emîr Yahyâ, Es'ad Molla Efendi, Esmâ Sultan, Fennî, Feyzî Çelebi, Gevrekzâde Mustafa Ağa, Gulâm Şâdî, Gümrük Kâtibi, Gürcüzâde, Habîbzâde Abdullah, Hâce Abdülkâdir/Hoca, Hâce-i Sânî Abdülalî, Hacı Mustafa, Hacı Selim Giray, Hâfız Efendi (Musâhîb-i Şehriyârî), Hâfız Kömür, Hâfız Post/İmamzâde, Hahâm, Hâkân-ı Şehîd-i Saîd (Merhum) [Sultan III. Selim], Hakkâk, Halil Efe, Halîm/Abdülhalîm Ağa, Hamamcı Ahmed Çelebi, Hamamcızâde Ahmed Çelebi, Hânende Gürcü İbrahim Ağa, Hânendebaşı Mustafa Ağa, Hasan Ağa/Çelebi, Hasanağazâde, Hasanefendizâde, Hatîbzâde, Hayâlî Saîd Efendi, Hazînedâr Ahmed, Ihlamurlu Sâlih, Itrî Çelebi/Buhûrîzâde, İbrahim Çavuş, İlya/İlyas, İmam, İmam Ahmed Efendi, İmam Vardârî Mehmed Efendi, İmâm-ı Sânî Ahmed Efendi, İsmailefendizâde, İsmail Ağa, İzzet Çelebi, Kadı İbrahim Ağa, Kaftânî Mehmed Ağa, Kaftânî Memiş Ağa, Kaptanzâde, Kara İsmail Ağa, Kassamzâde, Kemânî Ali Ağa, Kemânî Ârif Ağa (Musâhib), Kemânî İbrahim Ağa, Kemânî Mehmed Ağa, Kemânî Süleyman Ağa, Ketânî Hâfız, Kırîmî İbrahim Ağa, Koca Osman/Koca Osman Baba, Kutucuzâde Ahmed Ağa, Küçük Ahmed Ağa, Küçük İmam (Mahmudpaşa Hatîbi), Küçük Mehmed Ağa (Hânendebaşı, Mûsâhîb-i Şehriyârî), Küçük Müezzin, Kürkçüzâde İbrahim, Mahmûd, Mehmed Alp, Mehmed Şefî', Memiş Ağa, Mîr Ahmed, Mîr Hâfız, Mîr Mustafa Çavuş, Miskâlî, Miskâlî Artin, Molla Mehmed Efendi, Muharrem Çelebi, Musallî Efendi, Müezzin Çelebi, Müezzin Derviş Halîl, Müezzin/Müezzinbaşı Osman Ağa, Müezzinzâde, Mü'min Ağa, Nakkârezen Mehmed Çavuş, Na'lçe/Na'lçacı Ali Çelebi, Na'lî, Na'nâ/Nâne Ahmed, Nasûhpaşazâde Ömer, Na'tî Dâmâdı, Nazîm, Nu'man Ağa (Musâhib), Osep, Petraki, Piyâlepaşa Hatîbi Osman, Portakal Çavuş, Recebzâde, Sabîh Bey, Sâdık Ağa/Efendi (Musâhib), Sadullah Ağa (Musâhib), Saîd Efendi/Ağa, Sâkıb Efendi, Sâlih Ağa, Selânikî Ahmed, Serçe Ahmed Ağa, Serrâc Hasan Çelebi, Sesigüzel Manol, Seyyid Ahmed Ağa (Musâhib), Seyyid Mehmed, Seyyid Nûh, Silâhşör İsmail Ağa, Soğancıbaşı Ağa, Sultan IV. Murad Han, Sultan Mustafa, Şa'ban, Şâh Abbâs, Şehlâ Mustafa, Şerîf, Şeştârî Hacı Murad Ağa, Şeştârî Seyyid Hasan, Şeydâ, Şeyh Abdalî (Baykara Müftüsü), Şeyh Hüseyin, Şeyh Osman, Tab'î, Tâhir Ağa/Efendi, Tanbûrî Eyyûbî Mehmed Ağa, Tanbûrî Hacı Ömer, Tanbûrî İsak, Tanbûrî Mehmed Çavuş, Tanbûrî Mustafa Çavuş, Taşcı Receb/Sengî Receb/Receb, Taşcızâde Receb, Tavukçuzâde, Teberdâr Abdullah, Tesbîhî Emîr Çelebi, Tıflî, Tomtom İmam, Tosunzâde, Tulum Abdî, Üsküdârî Hâfız Rif'at, Üsküdarlı İbrahim, Yani Dede, Yâsef Yehûd, Yumurtacızâde, Yûsuf Çelebi, Zaharya, Zeki Ağa, Zekî Halîl Çelebi, Zımmî Murad'ın besteleri görülmektedir.

No. 734

12b-13a

Kahverengi renkli meşinden bir cilt içinde, 173x110 mm ölçüsünde, 51 yapraktır. Saman rengi, âharlı, ince kâğıtlara, nesih ve talik ile iki ayrı elden yazılmıştır. Aralarda boş varaklara rastlanan; varak numaralarından, bazı yaprakların eksik olduğu anlaşılan yazmada çok az eser mevcuttur. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın bir sayfasında görülen 1175 tarih kaydı, eserin 18. yüzyılın ikinci yarısına ait olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Din dışı eserlerin bulunduğu mecmuada semâî ve şarkıların yanı sıra "derbeyân-ı usûlât" başlığı altında, bazı usul vuruşlarını gösteren bir bölüm de yer almaktadır.

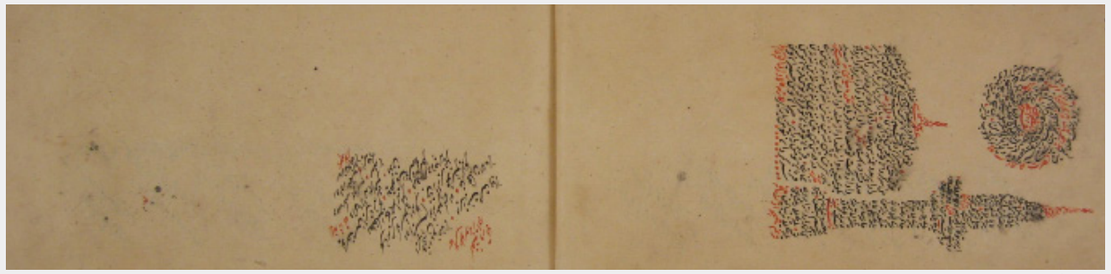
Belirli bir makam düzeni gözetilmeksizin arazbâr, hisâr, ısfahân, nikrîz, nühüft, rast, segâh makamlarında eserlerin yer aldığı yazmada sadece Buhûrîzâde, Hâfız Post, Nazîm gibi bestekârların isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuada ayrıca Bâkî, Mecnûnî, Mısrî, Tabîb'ten nazire, rubai, kıta, beyit şekillerinde manzumelere ve bazı fevaid kayıtlarıyla dua metinlerine de rastlanmaktadır.

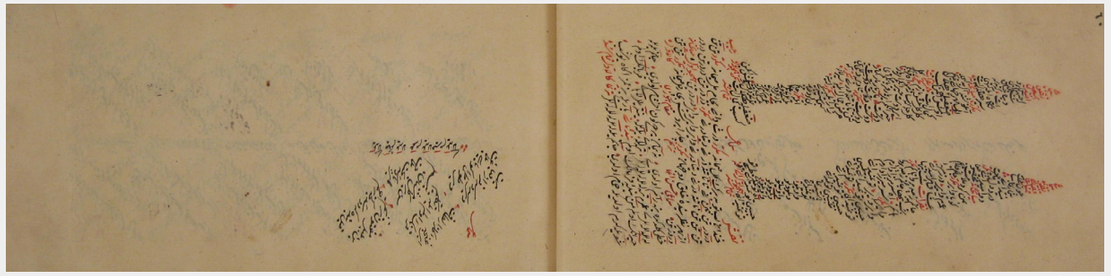
No. 736

1b-2a

31b-32a

43b-44a

Kapakları mukavva üzeri resimli kâğıtla kaplı, sırtı kahverengi meşin bir cilt içinde, 200x105 mm ölçüsünde, 285 yapraktır.[1] Krem rengi, orta kalınlıkta kâğıtlara talik yazı ile yazılmıştır. 1146/1734 tarihinde Hasan Gülşenî tarafından istinsah edilen el yazmasının ilk 274 yaprağı "güfte mecmuası" olarak düzenlenmiş, 281-285. varakları arasında da müstensih tarafından *Zübde-i Makâle-i İlm-i Mûsikî* adı verilen bir musiki risalesi kaleme alınmıştır. Baş tarafında bir makam fihristi bulunan mecmuanın içindeki eserler bir fasıl düzeninde yazılmıştır. Mecmua içerisindeki fasıllar birer beyitle başlamakta ancak fihristte adı geçmesine rağmen bazı makamlarda güfte kaydının bulunmadığı görülmektedir. Mecmuadaki güftelerin bir kısmı servi ağacı, cami, ibrik gibi silüetler içerisinde, pek alışılmamış bir kompozisyonla yazılmıştır.

Mecmuada kâr, kâr-ı nâtık, semai ve şarkı formlarında eserler yer almaktadır.

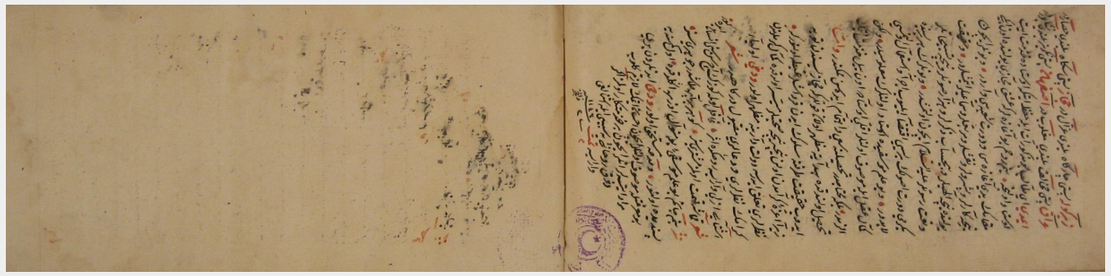
Acem, acemaşîrân, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselik, bûselikaşîrân, eviç, eviçaşîrân, gerdâniye, hicâz, hisâr, humâyûn, hüseynî, hüzzâm, ırâk, ısfahân, kürdî, mâhur, nevâ, mâye,

1. Mecmua üzerine bir yüksek lisans tezi yapılmıştır. Bkz. Serçin Erden, "Hasan Gülşenî'nin Güfte Mecmuası ve İncelenmesi" (İstanbul Teknik Üniversitesi, 2004).

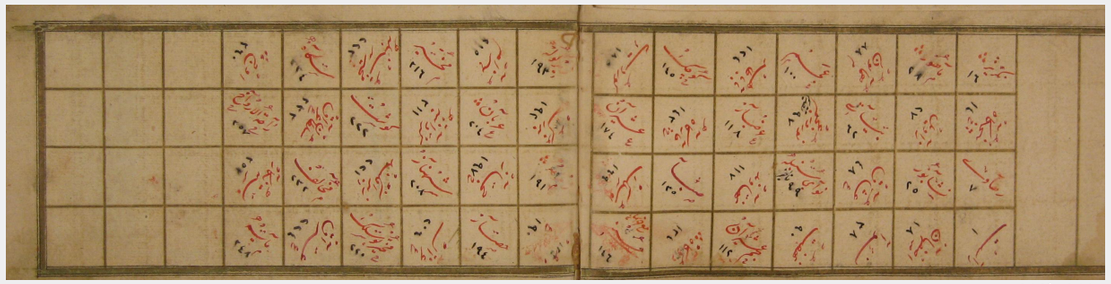
muhayyer, muhayyerbûselik, nevrûz-acem, nikrîz, nişâbur, nühüft, pencgâh, rast, rehâvî, sabâ, segâh, şehnâz ve uşşâk makamlarında eserlerin yer aldığı mecmuada Abdî Ağa, Abdülbâkî Ağa, Abdullah Çelebi, Acemler, Âhenî, Ali Çavuş, A'mâ Derviş Hüseyin, A'mâ Halîl Efendi, A'mâ İbrahim, Antâbî, Avvâdoğlu, Bağdâdî Derviş Ömer, Bâkî Ağa, Bekir Çavuş, Bursevî İsmail Ağa, Câmeşûyân Mustafa Ağa, Ceman Hüseyin Ağa, Çorbacızâde, Çultutmazoğlu, Dede el-Marûf, Derviş Ali, Diyârbekrî, Edirnevî Muslî Çelebi, Enfî (Hulûs) Hasan Ağa, Esad Molla, Fakîr, Galatalı Osman Efendi, Gonca Ahmed Efendi, Giriftzen Derviş Hüseyin, Hâce Abdülkâdir, Hâfız Kömür, Hâfız Kumral, Hâfız Post, Hâfız Rifat, Hakkâk Hacı Mehmed Ağa, Hamamcıoğlu Sâlih Ağa, Hasanefendizâde, Hindîler, Itrî, İmâm-ı Kebîr, İmâm-ı Sağîr, Kadızâde, Kadrî, Kaftânî Memiş Ağa, Kapudanzâde, Kara Mehmed, Karakız, Kemânî Asgar, Kemânî Mehmed Ağa, Kemânî Süleyman Ağa, Memiş Ağa, Mısrî Derviş Abdî, Misk İbrahim Ağa, Müezzin Abdullah, Müezzin İsmail Ağa, Müezzinzâde, Na'lî Ali Ağa, Na'ne Ahmed, Na'tî Dâmâdı, Nâzîm Çelebi, Neş'î Çelebi, Neyzen Derviş Ahmed, Nihâvendî, Niznâm, Recep Çelebi, Selânikî Molla, Seyyid Mehmed Ağa, Serrâc Hasan Çelebi, Serrâc Hüseyin Çelebi, Seyyid Nûh, Sütçüzâde, Şamlı Dervîş Mehmed, Şehlâ Mustafa, Şehriyârî İsmail Çavuş, Şeştârî Murad Ağa, Tanbûrî Mustafa Çavuş, Teberdâr Abdullah Ağa, Temeşvârî Hasan Efendi, Tomtom İmam, Tosunzâde, Üsküdârî Molla Mehmed ve Yûsuf Çelebi gibi bestekârların isimleri bulunmaktadır.

102b-103a

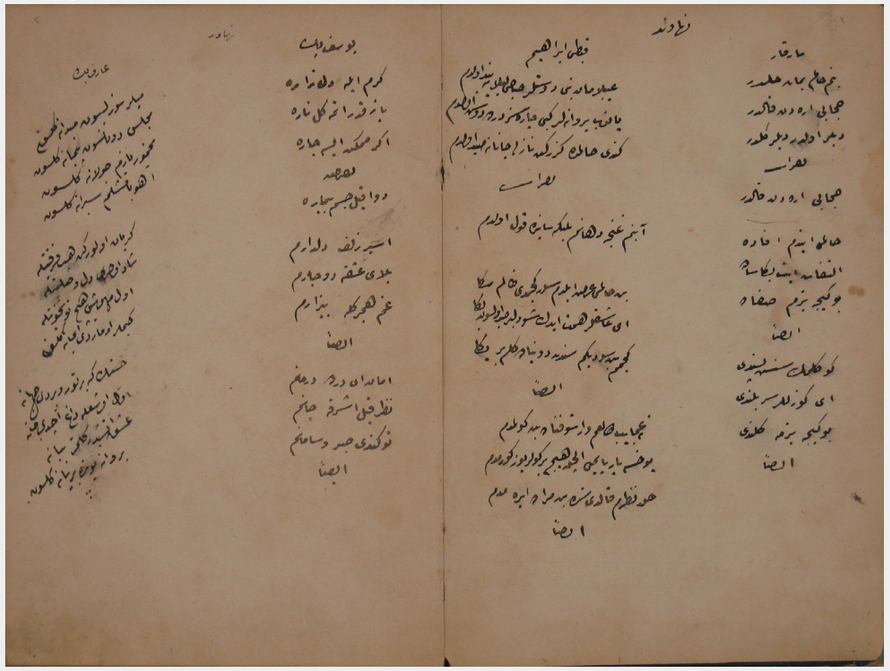

206b-207a

209b-210a

No. 756

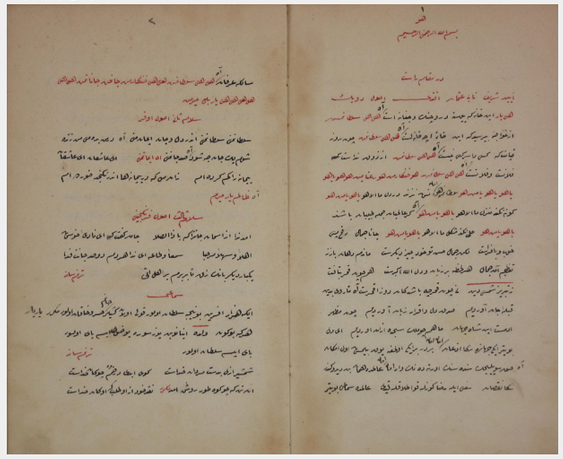
1b-2a

Mukavva bir cilt içinde, 191x126 mm ölçüsünde, 72 yapraktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, rika ile yazılmıştır. Eserler, bir makam tasnifi altında sıralanmıştır. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın 19. yüzyılın sonlarına ait olduğu tahmin edilmektedir

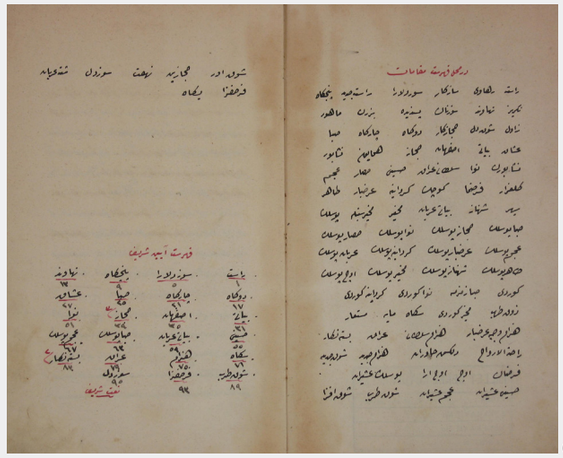
Mecmuada şarkılar yer almaktadır.

Arazbâr, arazbârbûselik, bayâtîarabân, bestenigâr, dügâh, eviç, ferahnâk, hicâz, hicâzkâr, hüseynî, hüseynîaşîrân, hüzzâm, ısfahân, mâhur, mâhurbûselik, muhayyer, muhayyerkürdî, müsteâr, nevâ, nihâvend, sabâ, segâh, sûzinâk, şeddiarabân, şehnâz, şevkefzâ ve uşşâk makamlarında eserlerin kaydedildiği yazmada Abdî Efendi, Abdülaziz Han, Ârif Bey, Âşir Efendi, Azîz Efendi, Cennetmekân Efendimiz [Sultan II. Mahmud], Dede Efendi, Feyzî Ali Ağa, Hâşim Bey, İmam-ı Şehriyârî Azîz Efendi, İsmet Ağa, Kenan Bey, Kıbtî İbrâhim, Küçük, Lâtif Ağa, Markar, Mehmed Efendi, Mustafa Efendi, Niko[ğo]s, Numan Ağa, Rızâ Efendi, Rifat Bey, Tanburî Mustafa Çavuş, Tâhir Ağa, Todoraki, Yûsuf Bey ve Zekî Mehmed Ağa gibi bestekârların isimleri bulunmaktadır.

No. 758

1b-2a

60b-61a

Vişneçürüğü renkli meşinden bir cilt içinde, 222x135 mm ölçüsünde, 62 yapraktır. Açık sarı renkli, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, rika ile yazılmıştır. İstinsah kaydı olmayan mecmuanın, 19. yüzyılın ilk yarısında istinsah edildiği tahmin edilmektedir. Baş tarafında bir makamlar fihristi bulunmaktadır.

Mecmuada Mevlevî ayinleri vardır.

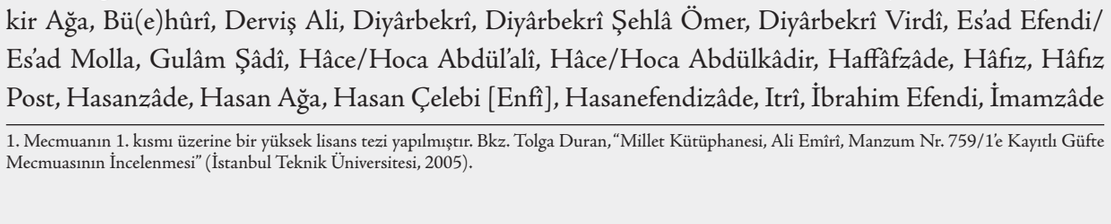
Eserde dügâh, hüseynî ve pencgâh makamlarındaki kâr-ı [beste-i] kadîmler; Derviş İsmail Dede Efendi'nin (sermüezzin-i şehriyârî) bestenigâr, ferahfezâ, hüzzâm, ısfahân, nevâ, sabâ, sabâbûselik, şevkutarab; Köçek Derviş Mustafa Efendi'nin bayâtî; Itrî Efendi'nin segâh, Musâhib Ahmed Ağa'nın hicâz ve nihâvend; Nâyî Osman Efendi'nin çârgâh, hicâz, rast ve uşşâk; Sâdık Efendi'nin bestenigâr; Sultan Selim Hân'ın sûzidilârâ; Şeydâ Hâfız Dede'nin ırâk, hicâz; Şeyh Abdülbâkî Efendi'nin acembûselik; Şeyh Abdürrahîm [Künhî] Efendi'nin hicâz; Şeyh Nakşî Efendi'nin bayâtîarabân makamlarındaki Mevlevî ayinlerinin güfteleri yer almaktadır. Baş taraftaki âyîn-i şerîf fihristinde 95. sayfada "sûzidil" ayininin ismi geçmesine rağmen, sözü edilen yerde Hâfız Şeydâ'nın hicâz ayininin güftesi yazılmıştır.

Ayin güftelerinin yanı sıra mecmuanın son sayfalarında ayrıca Şems-i Tebrîzî, Şemseddîn ve Mevlânâ'dan na'tlar bulunmaktadır.

No. 759

131b-132a

300b

Kapakları yeşil bir bez ile kaplanmış; kahverengi renkli meşin bir cilt içinde, 215x133 mm ölçüsünde, iki ayrı yazmanın birleştirilmesinden meydana gelmiş bir mecmuadır.[1] Saman rengi, âharlı, ince kâğıtlara talik ile yazılmış olan bu yazmaların birincisi 146, ikincisi ise 165 yapraktır. İstinsah kayıtları bulunmayan yazmaların 18. yüzyılda istinsah edilmiş olmaları muhtemeldir. Her mecmuanın başında birer makam fihristi bulunmakta ise de fihristlerde yer alan bazı makamlardaki güftelere mecmua içerisinde rastlanmamaktadır. Mecmuaların her ikisinde de eksik ve boş varaklar bulunmakta ancak ikinci mecmuada bunların çok daha fazla olduğu görülmektedir.

Mecmualarda kâr, kâr-ı nâtık, nakış, semai ve şarkılar yer almakta; ayrıca ikinci mecmuanın sonunda, tanbur sazı üzerindeki perdelerin gösterildiği bir çizim bulunmaktadır.

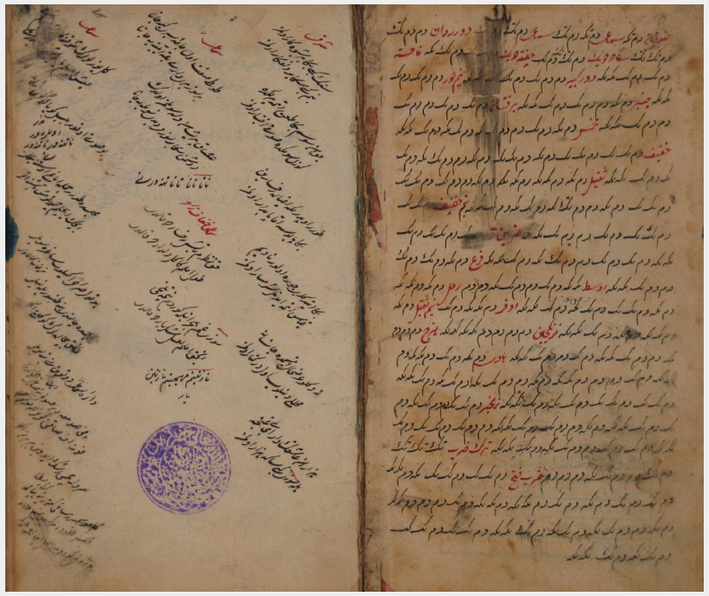
Acem, acemaşîrân, arazbâr, aşîrân, babatâhir, bayâtî, bûselik, çârgâh, dügâh, eviç, hüseynî, ırâk, kürdî, mâhur, muhâlif-i ırâk, muhayyer, muhayyerbûselik, nevâ, nevâsünbüle, nihâvend, nikrîz, nişâbûr, pencgâh, rast, sabâ, segâh, uşşâk ve uzzâl makamlarında eserlerin bulunduğu 1. mecmuada şu bestekârlar görülmektedir: Âhenî, Âhî, Ali Rıza Efendi, A'mâ, Antâbî Mehmed Bey, Baba Nevâyî, Bekir Ağa, Bü(e)hûrî, Derviş Ali, Diyârbekrî, Diyârbekrî Şehlâ Ömer, Diyârbekrî Virdî, Es'ad Efendi/Es'ad Molla, Gulâm Şâdî, Hâce/Hoca Abdül'alî, Hâce/Hoca Abdülkâdir, Haffâfzâde, Hâfız, Hâfız Post, Hasanzâde, Hasan Ağa, Hasan Çelebi [Enfî], Hasanefendizâde, Itrî, İbrahim Efendi, İmamzâde

1. Mecmuanın 1. kısmı üzerine bir yüksek lisans tezi yapılmıştır. Bkz. Tolga Duran, "Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî, Manzum Nr. 759/1'e Kayıtlı Güfte Mecmuasının İncelenmesi" (İstanbul Teknik Üniversitesi, 2005).

Hâfız, İmam Efendi, Kadrî, Kaftânî Memiş Ağa, Koca Osman, Küçük İmam/İmâm-ı Sağîr, Küçük Müezzin/Müezzin Çelebi, Kürkçü, Latîf, Muslî Efendi, Müezzin, Mü'min Ağa, Na'tî Dâmâdı, Nazîm, Nihâvendî, Receb, Receb Ağa, Saîd Efendi, Şeştârî Murad Ağa, Tesbihçi, Tosun, Tosunzâde, Üsküdârî Hâfız, Üsküdârî Neşvî.

2. mecmuada ise acem, arazbâr, aşîrân, bayâtî, bestenigâr, eviç, gerdâniye, hicâz, hümâyûn, hüseynî, ırâk, ısfahân, kûçek, kürdî, mâhur, muhayyer, müsteâr, nevâ, nühüft, pencgâh, rehâvî, sabâ, segâh, şehnâz, uşşâk ve uzzâl makamlarında eserlerle Ali Rıza Efendi, Bekir Ağa, Bostancı Abdî, Çengî Zeyneb, Dervîş Nûh, Edirneli Haffâfzâde, Enderûnî Zaîm Mustafa Ağa, Es'ad Efendi, Eyyûbî Abdi, Hakkâk, Hasan Ağa/Çelebi, Nazîm, Sâlihzâde, Tosunzâde ve Üsküdârî Hâfız gibi bestekârların isimleri görülmektedir.

No. 762

1b-2a

Üstü kâğıt kaplı, sırtı kahverengi renkli meşin bir cilt içinde, 156x98 mm ölçüsünde, 38 yapraktır. Saman rengi, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara talik ve rika ile iki ayrı elden yazılmıştır. Başlangıçta talik ile yazılmış sayfaların aralarına sonradan bazı rika ilaveler yapıldığı görülmektedir. Mecmua içerisindeki 1251 tarih kaydı dikkat çekmektedir. İstinsah kaydı bulunmayan mecmuanın aslının 18. yüzyılda yazıldığı, 19. yüzyılın ilk yarısında da bazı ilavelerin yapıldığı anlaşılmaktadır.

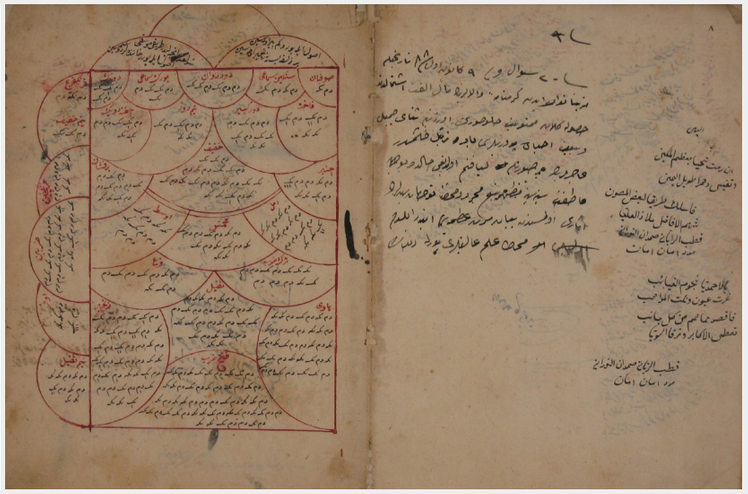
Mecmuada şarkılar yer almakta, ayrıca eserin baş tarafında usul darblarını gösteren bir tablo bulunmaktadır.

Acemaşîrân, arazbâr, bestenigâr, bayâtî, eviç, hicâz, hümâyun, hüseynî, ırâk, ısfahân, mâhur, muhayyer, mühayyersünbüle, nevâ, rast, rast-ı cedîd, sabâ, şehnâz makamlarında eserlerin görüldüğü el yazmasında bestekâr olarak A'mâ, Bekir Çavuş, Haffâfzâde, Hâfız Çelebi, Hüseyin Efendi, Hâce, Itrî, İmam Çelebi, Sâlihzâde, Şehlâ, Tosunzâde isimlerine rastlanmaktadır.

Mecmuada ayrıca Âşık Ömer, Gevherî, Mısrî ve Şeyh Süleyman'dan gazel, türkü, semai, beyit, kalenderî şekillerinde manzumeler ve bazı muhabbetname metinleri ile fevaid kayıtları da görülmektedir.

No. 765

1a 13b-14a

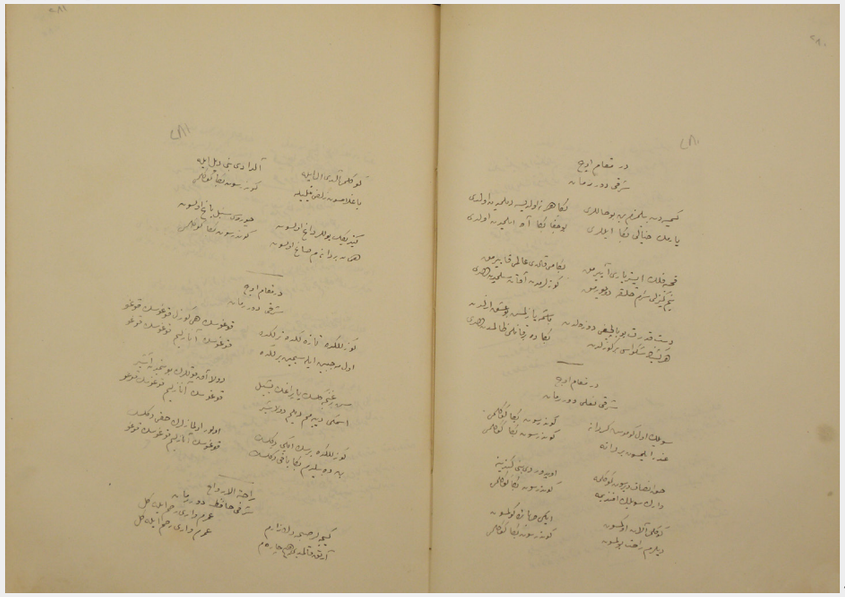
Kapakları mavi renkli kâğıt kaplanmış; sırtı siyah renkli bez bir cilt içinde, 219x164 mm ölçüsünde, 16 yapraktır. Açık saman renkli, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, talik ve rika ile farklı eller tarafından yazılmıştır. Aslı talik ile yazılmış nüshaya sonradan talik ve rika ile birtakım ilaveler yapıldığı görülmektedir. Varakların sıra numaralarına bakılmaksızın mecmuanın gelişigüzel ciltlendiği; bazı varakların yırtılmış, büyük bir kısmının da eksik olduğu anlaşılmaktadır. İstinsah kaydı olmayan mecmuanın, 18. yüzyılın sonlarına ait olması muhtemeldir.

Mecmuada kâr, semai ve şarkılar yer almakta, ayrıca yazmanın sonunda usul darblarını gösteren bir tablo bulunmaktadır.

Bayâtî, bestenigâr, hicâz, hüzzâm, hüseynî, ısfahân, mâhur, nikrîz, rast, rehâvî ve sâzkâr makamlarında eserlerin bulunduğu yazmada bestekâr olarak sadece Bekir Ağa, Burnaz Hasan Ağa, Dede, Dilhayât, Hâfız Post, Hâce Abdülkâdir, Itrî, Rumoğlu, Seyyid Nûh ve Tab'î isimlerine rastlanmaktadır.

Yukarıda zikredilen musiki eserlerinin yanı sıra mecmuanın çeşitli yerlerinde ayrıca tarih kayıtları, tarih manzumeleri, çeşitli hesaplamalar ve Molla Câmî'nin şiirleri de görülmektedir.

No. 789

47b-48a

Kapakları mukavva, sırtı siyah renkli bez bir cilt içinde, 302x204 mm ölçüsünde, 203 yapraktır. Açık saman renkli, âharlı, orta kalınlıkta kâğıtlara, iki ayrı elden rika ile yazılmıştır. Varak numaralandırmalarından, mecmuanın orta kısımları ile baş taraftaki kısımların ciltlenme esnasında karıştırıldığı görülmektedir. Bazı şiirlerle ilgili dipnotlarda bilgiler verilmiş, bazı manzumelerin ise üzerleri sonradan çizilmiştir. Mecmuanın son varağındaki şu not dikkat çekicidir: "Bu mecmua, vaktiyle benim toplamış olduğum parçaların istinsah edilmiş bir ikinci nüshasıdır. Bunu birâderim Emîrî Efendi istinsah ettirmiştir. Kilisli Muallim Rif'at". Bu durumda, istinsah kaydı bulunmayan mecmuanın, 20. yüzyılın başlarına ait olması, kuvvetle muhtemeldir.

Mecmuada musiki eseri olarak şarkılar ve bazı ilahiler yer almaktadır.

Acem, acemaşîrân, babatâhir, bayâtî, bestenigâr, bûselik, dâğî, dügâh, eviç, eviç-ırâk, hicâz, hüseynî, ırâk, ısfahân, mâhûr, mâhûr-gerdâniye, muhayyer, nevâ, nevrûz-acem, nevrûz-sabâ, nikrîz, nişâbur, pencgâh, râhatülervâh, rast, pencgâh, sabâ ve segâh makamlarındaki şarkıların bestekârları olarak Acemler, Dursunzâde, Hâfız, Hasan Ağa, Itrî, Müezzin İsmâil Ağa, Na'lî, Recep, Şehlâ Mustafa ve Tosunzâde isimlerine rastlanmaktadır. Acem, bûselik, hicâz ve hüseynî makamlarındaki ilahilerin bestekârları olarak ise sadece Dede ve Yûsuf Çelebi'nin isimleri zikredilmektedir.

Mecmuada ayrıca Abdullah, Abdâl Mûsâ, Abdî, Afîfe Sultan, Ahmed, Askerî, Âşık Abdullah, Âşık Halîl, Âşık Kerîm, Âşık Nesîb, Âşık Ömer, Âşık Tevfîk, Âşık Yûnus, Aşkî, Benli Ali, Derdli Baba, Derdli Kerem, Derdli Sûfî, Derûnî, Derviş Ali, Dervîş Emîr, Dervîş Himmet, Emîr Sultan,

Garîb Muhtar, Gaybî Mustafa, Geştî, Gevherî, Güftî, Hacı Bayram Velî, Hacı Bektâş Velî, Hâfız, Hakkî, Halîfe Tâlib, Halîl, Hamdî, Hatâyî, Hulûsî, Hüdâyî, Hüsnî, Hüznî, İbrâhim, İffet, İsmâil, Karacaoğlan, Kâsım Dede, Kâtibî, Kazak Abdâl, Kul Mustafa, Kuloğlu, Manisalı Nüzûlî, Ma'sûmî, Mevzûnî, Muhammed, Muhyiddîn, Mustafa, Nebâtî, Nesîmî, Neşâtî, Osman, Öksüz, Pîr Muhammed Abdâl, Pîr Sultan Abdâl, Sinân Ümmî, Siyah Dede, Sultan Mustafa (Muhibbî), Sûzî, Şeyhoğlu, Teslîm Abdâl, Tıflî, Turâbî, Usûlî ve Yûsuf'tan destan, semai, türkmanî, gazel, türkü, şarkı, koşma, methiye, deyiş, ilahi, mersiye, nefes, varsağı, na't, nutuk, tekerleme, tecnis, mani, nasihatname, tahmis şekillerinde manzumelerin yanı sıra bazı manzum vaaz metinleri de bulunmaktadır. Yazmada manilerin çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir.

Yazmanın muhtelif yerlerinde bazı "destan"lar yer almaktadır. Bu destanlar şunlardır: Ahmed Paşa (Bağdat Vâlisi Hasanpaşazâde) Destânı, Bekçi Destânı, Kahve Destânı, Mahbûbân-ı Esnaf Destânı, Maktûl İbrâhim Paşa Destânı, Sultan Mahmûd Han-ı Sânî Destânı, Turâbî Destânı, Yûsuf Paşa Destânı ve Zenpâre Destânı.